

УДК 398.87-048.44(=161.2)

**ПОКАЖЧИК МОТИВЕМ І МОТИВІВ
УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ ПІСЕННОСТІ
(тип “мотиви–дії/ситуації”)**

Соломія МАЗУР

*Кафедра української фольклористики імені академіка Філарета Колесси,
Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1/345, 79602 Львів, Україна,
тел.: (+38032) 239 47 20, e-mail: solomiamazur9@gmail.com*

Мотивний покажчик є одним із сучасних способів осмислення змісту фольклорної традиції. Науковці різних країн світу, в тому числі й українські, вже більше століття використовують фольклорні покажчики різних типів (сюжетні, мотивні, ключових слів, художніх засобів тощо) як надійний і необхідний інструмент дослідження фольклору. Покажчики не лише полегшують пошукову роботу дослідника (з чого власне і почалася їх актуалізація у фольклористиці; згадаймо, до прикладу, першу таку працю світового визнання – “Покажчик казкових типів” Анті Аарне, 1910), а й дають змогу оприявнювати й систематизувати різнопланові ознаки, атрибути, особливості фольклорних творів – що робить їх цінним й цілком самодостатнім науковим дослідженням.

“Покажчик мотивем і мотивів української повстанської пісенності” – частина дисертаційного проекту Соломії Мазур, націленого на аналіз мотивного фонду українських повстанських пісень. У покажчику зроблено спробу систематизувати зміст фольклорних повстанських пісень на основі мотиву як “найпростішої оповідної одиниці для вибудови сюжету фольклорного чи літературного твору” (Роман Кирчів). Питання про те, як назвати найменшу неподільну одиницю змісту у творі, яка її структура, види, принципи групування тощо – дискусійне для сучасної фольклористики, однак сподіваємося, що наш покажчик буде корисним для прихильників різних теорій. При його створенні було обрано методологічний підхід, застосований у “Покажчику мотивем і мотивів української соціально-побутової лірики” Оксани Кузьменко (2013), в основу якого покладено поділ мотивів на п’ять типів: 1) мотиви–дії/ситуації; 2) мотиви – психологічного стану персонажа; 3) мотиви–описи; 4) мотиви–характеристики; 5) мотиви – мовлення (типологізація Бориса Путілова, додано “мотиви – психологічного стану”). Мотиви подано у вигляді таблиці із такими класифікаційними й інформаційно-ілюстративними компонентами (заданими у колонках таблиці): 1) мотивема (тема), 2) власне мотив, 3) аломотив (варіант мотиву), 4) назва пісні (у якій мотив зреалізовано) та 5) фрагмент тексту, з якого безпосередньо виокремлено мотив. Мотивема та власне мотиви нумеруємо, при цьому наголошуємо, що нумерація нашого покажчика не ідентична із покажчиком Оксани Кузьменко, оскільки в аналізованих пісенних пластах лише частина мотивем та мотивів збігається.

Джерельною базою для створення “Покажчика мотивем і мотивів повстанської пісенності” є тексти повстанських пісень зі збірника “Пісні УПА” (Торонто, 1996), який побачив світ у 25 томі серії “Літопис Української повстанської армії”. Пісні зібрав й упорядкував український композитор і диригент Зеновій Лавришин (м. Торонто, Канада). У процесі роботи над збірником упорядник охопив широкий спектр різних за формою і хронологією джерел, намагався у міру можливостей дотримуватися спеціальних наукових вимог щодо

упорядкування текстів, прагнучи подати репрезентативне зібрання традиції. Містячи 672 твори (604 нумеровані і 68 нунерованих творів і фрагментів у додатках), збірник “Пісні УПА” на сьогоднішній день є найповнішим зібранням повстанської пісенності і за відсутності академічного корпусу повстанського фольклору приречений слугувати основною джерельною базою для наукових студій повстанської проблематики. Для дослідження мотивного фонду повстанської пісенності зі збірника було відібрано 319 творів.

У пропонованому “Покажчику мотивем і мотивів повстанської пісенності” представлено мотиви типу “дії/ситуації”. У процесі аналізу відібраних 319 повстанських пісень було виокремлено 159 мотивів, які згруповано у 38 мотивем:

1.1. Народження;	1.14. Планування;	1.28. Похорон;
1.2. Постання;	1.15. Вартування;	1.29. Вшанування
1.3. Плекання;	1.16. Святкування;	загиблого
1.4. Приготування до виїзду;	1.17. Благословення;	товариша;
1.5. Вирушання;	1.18. Царювання;	1.30. Воскресіння;
1.6. Виряджання;	1.19. Ходіння в село;	1.31. Вістка;
1.7. Прощання;	1.20. Переховування;	1.32. Передача;
1.8. Вербування;	1.21. Боротьба;	1.33. Повернення;
1.9. Молитва;	1.22. Помста;	1.34. Вітання;
1.10. Відпочинок;	1.23. Військовий похід;	1.35. Зустрічання;
1.11. Взаємовідносини	1.24. Бій;	1.36. Визволення;
героя з дівчиною;	1.25. Зрада;	1.37. Ворожий напад;
1.12. Вишкіл;	1.26. Поранення;	1.38. Злодіяння ворога.
1.13. Співи;	1.27. Смерть;	

Робота над “Покажчиком мотивем і мотивів повстанської пісенності” триває з 2013 року і щораз більше утверджує у доцільності й перспективності обраної методології. Найперше, ми отримуємо реальну (і доказову) змістову палітру повстанської пісенності у її конкретній мотивній реалізації (зокрема частотність мотивів одразу унаочнює, які теми насправді домінують і є пріоритетними для цього фольклорного пласту, що дає змогу уникати заангажованості, упередженості чи вибіркової в науковому аналізі тематики). По-друге, сконсолідований, системний рух і співпраця у створенні подібних мотивних покажчиків (рухаючись від одного фольклорного жанру чи пласту до іншого) у перспективі наблизить нас до заповітної мрії фольклористики – подати “загальний огляд мотивів, що обіймав би усі галузі української словесності”, і в такий спосіб відповісти на запитання, “що уявляє собою українська словесність, який її зміст, який обсяг, які стичні точки з словесністю інших народів” (Філарет Колесса, 1936 рік).

Ключові слова: українська повстанська пісенність, мотивема, мотив, аломотив, мотивний покажчик.

Умовні позначення, використані у “Покажчику мотивем і мотивів української повстанської пісенності”:

Л. – Пісні УПА / Зібрав і зредагував *Зеновій Лавришин*. – Торонто–Львів, 1996–1997 (Серія “Літопис УПА”. – Т. 25), далі вказано номер твору з цього збірника: (Л., № 542).

[ ] – текст упорядника покажчика, доданий для уточнення змісту твору; такі уточнення здебільшого узяті з тексту аналізованого повстанського твору.

[...] – фрагмент твору пропущено.

Мотивема (тема)	Власне мотив суб'єкт=пре- дикат=об'єкт (С=П=О)	Аломотив (варіант мотиву)	Назва пісні (записувач), у якій реалізований мотив	Цитата/фрагмент тексту
1. Мотиви–дії/ситуації				
1.1. Наро- дження	1.1.1. Бог на- родився	Бог народився	"Не плач, народе" (Л., № 533)	Бог народився...
		Бог народився в місті Виф- леємі в стаєнці	"Бог народився" (Л., № 553)	Бог народився в місті Вифлеємі в стаєнці...
		Христос родився в бідній яскіні	"Розвеселімся всі купно нині" (Л., № 531)	Христос родився в бідній яскіні...
		Бог народився у Карпатах на горі Вовкані у вівчарсь- кій колибі	"У Карпатах народився" (Л., № 542)	У Карпатах народився, На горі Вовкані, У вівчарській колибі – І прославився...
		Христос рождається по всьому світі	"Христос рождається по всьому світу" (Л., № 558)	Христос рождається по всьому світу...
		Бог Предвічний народився, щоб українці стали проти ворогів, мов граніт	"Бог Предвічний" (Л., № 539)	Бог Предвічний народився, Приніс нам новий світ, Щоб ми стали, мов граніт, Проти ворогів...
		Божий Син приніс мир всім народам	"Тиха ніч, Свята ніч" (Л., № 559)	Божий Син нам мир приніс Всім народам на землі І усій вселенні...
1.2. Постан- ня		Зоря з Вифлеєму подала звістку про народження царя – Спаса всім народам	"У Карпатах в Широко- му" (Л., № 557)	Ясна зоря з Вифлеєму вістку подала: Що вродився цар – всім народам Спас, Приніс світу правду, волю й мир святий для нас...
	1.2.1. С= по- стає	Оунівці зродились великої години з пожеж війни	"Зродились ми великої години" (Л., № 1)	Зродились ми великої години З пожеж війни і полум'я вогнів...
		Лемківська сотня зродилась і зросла в боях	"Ми сотня лемківська завзята" (Л., № 31)	Ми – сотня лемківська завзята, Що в боях зродилась і зросла...

		Повстанці зродились не з крові, але щоб довершити святий чин Петлюри, вигнати ляхів і комуністів, створити нове життя в Україні	“Зродились ми не з крові” (Л, № 10)	Зродились ми не з крові але в дійсність, Петлюри чин святий щоб довершити: Повиганять ляхів і комуністів, Нове життя в Україні створить...
		Повстанці зродились, щоб вмерти в боротьбі за Україну, роздерти присуд смерті ворогів	“Ми лицарі без жалю і без смерті” (Л, № 30)	Та ми зродились, щоб за неї [за Україну] вмерти, Роздерти присуд смерті ваш, “боги”!
		Герої молоді ростуть з мого, із крові, із руїни	“Горять вогні, моя Україна” (Л, № 138)	З мого, із крові, із руїни Ростуть герої молоді...
	1.2.2. С= від- роджується	Січ знову народилась в тиху, святу ніч	“Тиха ніч, Свята ніч” (Л, № 559)	В тиху ніч, в святу ніч, Народилась знова Січ...
	1.2.3. С= від- роджує	УПА відроджує дух Хортиці	“Тиха ніч, Свята ніч” (Л, № 559)	Дух Хортиці до життя Нам відроджує УПА...
	1.2.4. Біль втрачає =С	Оунівці плакав біль по втраченій Україні	“Зродились ми великої години” (Л, № 1)	Плакав нас [оунівців] біль по втраченій Україні...
	1.2.5. Біль втра- чує =С	Оунівці кормив гніт і гнів на ворогів	“Зродились ми великої години” (Л, № 1)	Кормив нас гніт і гнів на ворогів...
	1.2.6. Україн- ський гнів зро- див упівський марш	Український гнів зродив упівський марш	“На північнім нашім кордоні” (Л, № 58)	Зродив його [марш цей упівський] Гнів український У загравах грізних повстань...
1.3. Плекан- ня	1.3.1. Пречис- та Діва плакає Ісуса	Пречиста спішить повивати Дитя	“Зоря ясна засвітила” (Л, № 560)	Спішить (вона) Дитя повивати...
		Пречиста мусить утікати з Вифлеєму [рятує життя Христа]	“Зоря ясна засвітила” (Л, № 560)	З Вифлеєму (мусить) утікати...
	1.3.2. С= пле- кає Ісуса	Повстанці кладуть Ісуса в ясла на сіно	“Бог Прелівчний” (Л, № 541)	Ісуса кладуть в ясла на сіно...

1.4. Приготування до виїзду	1.4.1. С= готується виїжджати	Повстанець вороного коня осідлав, вибираючись в похід	"Як повстанець в похід вибирався" (Л., № 215)	Як повстанець в похід вибирався, Вороного коня осідлав...	
		Повстанець осідлає коня в далеку дорогу	"Завтра в далеку дорогу" (Л., № 223)	Завтра в далеку дорогу коня свого осідлаю...	
		Партизан-боєць провідник друг-Гриць осідлав коня в останній герць	"Партизан-боєць провідник друг-Гриць" (Л., № 470)	Партизан-боєць, Провідник друг-Гриць Осідлав коня буйного, По вояцьки сів на нього Й поїхав на герць... На останній герць...	
		Повстанець замає вороного коня	"Завтра в далеку дорогу" (Л., № 224)	Ворона свого замаю...	
		Повстанець припне шаблю до боку	"Завтра в далеку дорогу" (Л., № 224)	Шаблю припну я до боку...	
		Повстанець кинув автомата на плече	"Я пам'ятаю ті слова" (Л., № 393)	На плече кинув автомата...	
		Повстанець закине кріса на плечі перед дорогою	"Завтра в далеку дорогу" (Л., № 223)	Закину кріса на плечі...	
	1.4.2. Інші готують =С до виїзду	Коваль кує зброю Комарові	"Зголосився комар до повстанців" (Л., № 480)	Тук-тук, в лісі гук! Кулють зброю, гей, Комареві ковалеві під горою...	
	1.5. Вирушення	1.5.1. С= вирушає	Від їхали друзі, по селах затихло	"Дівчино голубко" (Л., № 398)	Від їхали друзі, по селах затихло...
		1.5.2. С= вирушає борючись	Повстанець відходить з друзями на Волинь	"Дівчино голубко" (Л., № 398)	Бо я вже відходжу з друзями на Волинь...
		Полк рушив у бій	"Вставай, народе" (Л., № 529)	Наш полк завязятий у бій за славу Вже рушив...	
	1.5.3. С= вирушає з дому	Согня від їхала з рідних сіл	"Сумливу тишу, пільму ночі (У неділю рано, вранці)" (Л., № 406)	Від їхала согня, лиш пісня лунає далеко у даль: – Там рідні остались по селах, чорняві дівчага і жаль...	
1.6. Вирядження	1.6.1. Мати виряджає =С	Мати виряджала сина на криваву війну	"Зірвалася хуртовина" (Л., № 210)	Виряджала мати свого сина на криваву війну...	

		Мати виряджала сина в далеку дорогу з благословенням	“Завтра в далеку дорогу” (Л., № 223)	А як магуся синочка в далеку путь виряджала, Щастя-здоров’я для нього в Бога просила-благала...
1.7. Прощання	1.7.1. С= прощасться <i>перед</i> від їздом з дівчиною	Повстанець покинув свою заплакану дівчину	“На покинутих згарищах” (Л., № 285)	І покинув заплакану він дівчину своєю...
		Повстанець пригортав до серця дівчину на прощання	“Як повстанець в похід вибирався” (Л., № 215)	Біля нього дівчина стояла, він до серця її пригортав...
		Молодий повстанець прощав дівчину, коли сонце було над заходом	“Сонце над заходом” (Л., № 219)	Сонце над заходом, ворон закривав – Молодий повстанець дівчину прощав...
		Повстанець прощав дівчинку в темну нічку	“У повстанці, коханого проводжало дівча” (Л., № 286)	Як повстанець дівчиньку в темну нічку прощав...
		Повстанець милу своєю по-прощає перед далекою дорогою	“Завтра в далеку дорогу” (Л., № 223)	Милу своєю попрощаю...
		Милий поглянув востаннє в вікно коханої	“На покинутих згарищах” (Л., № 285)	І поглянув востаннє милий в тєє вікно, Де сиділа кохана, цілувала його...
	1.7.2. С= прощасться <i>перед</i> від їздом з родиною	Повстанець вклониться батькові, ненці	“Завтра в далеку дорогу” (Л., № 224)	Батькові, ненці вклонюся..
		Повстанець попрощає рідних сестер	“Завтра в далеку дорогу” (Л., № 224)	Рідних сестер попрощаю...
		Син прощасться з родиною перед Сибіром	“Я не крав, не розбивав” (Л., № 352)	...Син їде у Сибір, з родиною ся прощає...
		Повстанець попрощався з родиною-Україною перед відходом у в язницю	“Згадай мене, моя магуся” (Л., № 329)	І на відхід я попрощався: – Прощай, родино ти моя, Прощай, родино-Україно, Більш не побачу тебе я...

	1.7.3. С= прощається <i>перед від їздом</i> з рідною стороною	Повстанець попросив хатину лиш душою та очима	"Пам'ятаю той березень" (Л., № 319)	Лиш очима і душею попрошав я хатину...
	1.7.4. С= не прощається <i>перед від їздом</i>	Повстанець не прощався, щоб не збудити підозри	"Пам'ятаю той березень" (Л., № 319)	Я виходив тоді з хати, ні з ким не прощався, Щоб не було підозріння, щоб кат не дізнався...
	1.7.5. Дівчина прощається з С <i>перед його від їздом</i>	Дівчина, як калина, прощає милото	"Там у садочку, та й на яворі" (Л., № 328)	Гарна дівчина, як та калина, Свого милото прощає...
		Дівча проводжало коханого у повстанці	"У повстанці, коханого проводжало дівча" (Л., № 286)	У повстанці коханого проводжало дівча Із тугою на серденьку, зі сльозами в очах...
		Дівчинонька проводжала свого милото в УПА	"Проводжала раз дівчинонька" (Л., № 217)	Проводжала раз дівчинонька свого милото в УПА...
		Дівчина вийшла за воротонька, прощаючись з милим	"Гарні вечори, гарні та гарні" (Л., № 326)	Ой вийшла вона за воротонька та й до милото сказала: – Ой їдь же, милий, за ту Україну, буду на тебе чекала!
		Дівчина говорила з другом на прощання і дивилась сумно в очі голубі	"На прощання, з другом довго говорила" (Л., № 290)	На прощання з другом довго говорила І дивилась сумно в очі голубі...
		Дівчина, прощаючись, махала рученькою	"Осінні квіти вже зісхли" (Л., № 177)	О тямлю, тямлю я той час, ти плакала за мною, І на прощання раз у раз махала рученькою...
		Дівчинонька дас весільну хустку на прощання	"Проводжала раз дівчинонька" (Л., № 217)	Шовком хустка мережкая, щоб старостів пов'язать: – Візьми її, мій соколе, будеш мене споминать...
		Дівчина подала червен китайку на прощання	"Завтра в далеку дорогу" (Л., № 223)	А на прощання дівчина червен китайку подала...
		Дівчинонька подала червону квітку соколу	"Завтра в далеку дорогу" (Л., № 223)	А дівчинонька соколу червону квітку подала...

			Дівчина пестила поглядом повстанця	“Я пам’ятаю ті слова” (Л., № 393)	І ти вже був ген, ген далеко, пестила тебе поглядом...
			Дівчина схлипла головку на груди	“Заплакани карії очі” (Л., № 403)	Дівчина головою склонила кучеряву на груди, Бувайте здорові, герої, шаслива стрілецька вам путь...
			Дівчата вертають до хат після від’їзду друзів	“Дівчино голубко” (Л., № 398)	Від’їхали друзі, по селах запихло, вертають дівчата до хат...
	1.7.6. Мати прощається з батьком = С перед його від’їздом		Мати прощавала тата коло хати	“Стоїть гора кучерява” (Л., № 230)	Коло неї моя мама прощавала тата...
	1.7.7. С= прощається перед смертю		Повстанець перед смертю сказав тихе слово; витяг руку, попрощався	“Ой у лісі між соснами” (Л., № 440)	І сказавши тихе слово, і згхнувши тяженько, Витяг руку, попрощався... і душа вийшла з нього...
	1.7.8. С= прощається перед смертю з товаришами		Троє друзів обнялися перед смертю	“Ой там у лузі, при долині” (Л., № 433)	І обнялися всі три друзі, ніхто пощади не просив. І там гранати більш не рвались, і кулемет більш не строчив...
			Сотник із Закарпаття прощав друзів у кривці	“У Бишках на край лісу” (Л., № 448)	В кривці стало тихо, но хтось ще гомонів – То сотник з Закарпаття прощав своїх друзів...
			Повстанець прощав своїх друзів	“Там під горою” (Л., № 438)	Він цілий кров’ю облілятий своїх друзів прощав...
			Три повстанці перед смертю поцілувались	“Ой там у лузі, при долині” (Л., № 432)	Всі три разом поцілувались, ніхто пощади не благав...
	1.7.9. С= прощається перед смертю з родиною		Повстанець “Чайка” лежить коло яру – прощас рдину	“Двадцять-дев’ятого жовтня” (Л., № 450)	Понад полем, лісом буйний вітер грас, Лежить “Чайка” коло яру – рдину прощас...

	1.7.10. С= прощається <i>перед смертю</i> зі світом	Повстанець прощався зі світом	"Ой надлетів той крук чорний" (Л., № 267)	Як прощався він зі світом, то крук клював очі, І не було більш зітхання до темної ночі...
		Повстанець вмирає, світ прощає ширими словами	"Там за зрубом" (Л., № 276)	Він вмирає, світ прощає ширими словами... Мовкне пташка, день стихає, ліс схилився верхами...
1.8. Вербівання	1.8.1. С= йде добровільно у війсьکو	Хлопці самі охоче йдуть до УПА	"Світить місяць, світить ясеній" (Л., № 186)	А наші хлопці молодії самі охоче до УПА йдуть...
		Хлопець зголосився до повстанців, пішов з ними у ліс	"Зголосився до повстанців" (Л., № 408)	Зголосився до повстанців та пішов із ними в ліс...
		Комар зголосився до повстанців	"Зголосився Комар до повстанців" (Л., № 480)	Зголосився Комар до повстанців...
		Весь народ спішить до повстанських лав	"Бже досить мук" (Л., № 78)	Вся Україна у вогні повстання, Спішить народ весь до повстанських лав...
	1.8.2. С= продовжує повстанську справу	Синок вступає до повстанців за батьковим прикладом	"Слушайте, хлопці, історію шапки" (Л., № 190)	Батьківську шапку синок надіває, За прикладом батька в повстанці вступає...
		Найменший син пішов із батьком в УПА	"Під буйним дубом, при гвинтівці" (Л., № 192)	А все ж пішов із батьком В УПА найменший його син...
		Дівчина зголосилася до відділу УПА санітаркою, щоб помстити смерть коханого, дівча стало у ряд	"У повстанці, коханого проводжало дівча" (Л., № 286)	І на ранок до відділу зголосилася вона: – Я прийшла пити повстанчого гірку чашу вина. Вчора вістку одержала, що коханий поляг, Я рішила – коханого продовжати шлях. І порою зимовою дівча стало у ряд... Смерть коханого милого відпокутує кат...
	1.8.3. Командир обирає =С	Бандера вибирає хлопців на горі	"Ой на горі, на високій" (Л., № 174)	Ой на горі, на високій два дуби тоненькі – Там Бандера вибирає хлопців молоденьких...

			Повстанці дали =С шапку, кріс	“Зголосився до повстанців” (Л., № 408)	Зголосився до повстанців та пішов із ними в ліс, Там прийняли мене в сотню, дали шапку, дали кріс...
			Старий сотник дарує дітям нагана	“Запакані карії очі” (Л., № 403)	Старий сотник глянув на діти, з очей покотилася сльоза, Цілує в чоло одчайдухів, дарує на двох нагана...
			Повстанці назвали новобранку “Ракетою”, бо вона хотіла в борні спалахнути	“Не хочу я тліти повільноно” (Л., № 464)	– Не хочу я тліти повільно, в неволі рабом животіти – Я хочу в борні спалахнути і жити яскраво, горіти! Сказала ось так своїм друзям, як в лави ОУН ти вступала, І друзі за що постанову “Ракетою” тебе назвали...
			Три лави повстанців присягають на братній могилі	“Дівчино голубко” (Л., № 398)	На горі могила, тризуб ввесь в прапорах, а хрест березовий в квітках – Три лави повстанців в стіп гробу героїв присягу складають всі враз...
			Повстанець підняв очі до неба, сказав молитву “Отче наш”	“Зголосився до повстанців” (Л., № 408)	Підняв очі я до неба, сказав молитву “Отче наш”: – Боже! Ти є Всемогутий! Хорони усіх Ти нас!
			Три лави повстанців помолитись Богу	“В гаю, зеленому гаю” (Л., № 412)	Як білий день нас освітив, тоді в кущах ми стрілись, В трьох лавах стали ми усі і Богу помолитись...
			Повстанці підуть помолитись у церкву, щоб попросити народженого Бога гартувати їх у боях	“Святий вечір наступає” (Л., № 538)	Підем в церкву помолитись, Родженого попросити Гартувати нас в боях Й дарувати в перемогах Мудрістю...
1.9. Молитва	1.9.1. С= молиться				

		Повстанець, вивезений у тайгу, в сибірські сніги, буде благодати Бога за матір	"Присудили мені" (Л., № 344)	Дома мати стара, в хаті люди живуть і не вмінють її шанувати. А я в тайгах, в степах, ще й сибірських снігах буду Бога за неї благодати... На столі на сні свічка сльози ронить – Сумно у хатині, мати б'є поклони...
	1.9.2. Мати молиться за =С	Мати б'є поклони в сумній хаті на Різдва	"На столі на сніг" (Л., № 546)	А як матуся синопка в далеку путь виразала, Щастя-здоров'я для нього в Бога просила-благала...
		Мати просила-благала у Бога щастя-здоров'я для сина, виряджаючи його в дорогу до бою	"Завтра в далеку дорогу" (Л., № 223)	
	1.9.3. Дівчина молиться за =С	Дівчина молиться Господу, щоб милий повернувся з далекої тайги	"Згадай, згадай, останнє кохання" (Л., № 396)	Не раз, не два, я Господу молюся, не раз, не два, вірненько так прошу: – Верни милото з північної тайги – нехай ще раз до серця пригорну...
	1.9.4. Народ молиться	Люди в Почаєві, Зарваниці моляться до Спаса хоронити Україну від катів	"Скоро, скоро всі вставайте" (Л., № 536)	У Почаєві дзвони дзвонять, В Зарваниці всі ся молять – Просьте Спаса хоронити Україну, боронити Від катів...
1.10. Відпочинок	1.10.1. С= відпочиває	Сотня спочиває на скалистому Бескиді	"На скалистому Бескиді" (Л., № 409)	На скалистому Бескиді наша сотня спочива, А сотенний із друзями нові пляни уклада...
		Відділ став спочивати у Пеньках, на хуторі, під лісом	"Там у Пеньках, на хуторі, під лісом" (Л., № 415)	Там у Пеньках, на хуторі, під лісом Відділ спочивати став...
	1.10.2. С= спить	Повстанці заснули твердим сном, лиш командир дрімає	"В гаю, зеленому гаю" (Л., № 412)	І ми заснули твердим сном, лиш командир дрімає, Бо він один, як батько наш, над нами співчуває...
		Друзі поспалися спати, сплять спокійним тихим сном	"Зголосився до повстанців" (Л., № 408)	Друзі поспалися спати, сплять спокійним тихим сном...
	1.10.3. С= вмивається	Повстанці походили до потоку умиватись вранці	"В славних горах, у Карпатах" (Л., № 414)	З того боку, над потоком, стояли повстанці, До потоку походили умиватись вранці...

1.11. Взаємодіє героя з дівчиною	1.11.1. С= ходить до дівчини	Хлопець ходив до лободі дівчини вчора	“Гарні вечори, гарні та гарні” (Л., № 325)	Ой ходив хлопець гарний вчора до своєї лободі дівчини...
	1.11.2. С= розмовляє з дівчиною	Хлопець з дівчиною довго стихенька розмовляли в вишневім саду	“Гарні вечори, гарні та гарні” (Л., № 325)	Був тихий вечір, як вони вбоє довго стихенька розмовляли в вишневім саду під вишенькою, а зорі весело сіяли...
	1.11.3. С= залишає дівчину	Повстанець, загинувши, залишив на розлуці розкохану дівчину	“Нераз, вечірною порою” (Л., № 289)	Повстанець в лісі темному уже давно загинув і на розлуці залишив розкохану дівчину...
	1.11.4. С= вирізає на дереві ім'я дівчини	Повстанець вирізає ім'я дівчини у лісі перед боєм	“У саду, де розкішная груша” (Л., № 376)	Твоє ім'я у лісі перед боєм вирізає я ножем на сосні...
	1.11.5. Дівчина не дочекалась С	Дівчина для нелюба до ночі прала рушники, бо повстанець не вернувся з походу	“Зійшов місяць із-за хмар” (Л., № 377)	– Ой доню, ти моя доню, ти в мене ягідка одна, Не жди повстанця із походу – його на світ вже нема. І знову в хаті стало тихо, не було чути голосів... На другий вечір для нелюба до ночі прала рушники...
1.12. Вишкіл	1.12.1. С= вчиться військової справи	Повстанці у лісі вчилися науки, як свій народ повести у бій	“Ой сплелися фронт” (Л., № 410)	А ми в лісі вчимося науки, як свій наряд повести у бій...
		Три сотні невченого війська будуть здавати іспити, щоб ворог не топтав рідного краю	“Ой сплелися фронт” (Л., № 410)	Нас три сотні невченого війська – будем іспити тут здавати, Щоб німецька орда, ні московська не топтала рідного краю...
		Хлопці пишуть на будці дошка	“Ой сплелися фронт” (Л., № 410)	Ой ти, школо, повстанська школо – В цілм світі нема таких шккл. Пишуть хлопці по буюм довкола – На сторожі стоїть скоростріл...

1.13. Співни	1.13.1. С= співає	Партизани заспівали – пішла луна гаєм Хлопці заспівали Христу про грізні бої, давні рейди	"Ой, між Спасом і Лугами" (Л., № 437) "У Карпатах народився" (Л., № 542)	Заспівали партизани – пішла луна гаєм, І до нині Підкарпаття про цей бій співає... Хлопці-стрільці заспівали Про бої, про грізні, І про рейди давні Йому звичали...
1.14. Планування	1.14.1. С= планує маршрут	Сотенний із друзями укладає нові плани	"На скалистому Бескиді" (Л., № 409)	На скалистому Бескиді наша сотня спочива, А сотенний із друзями нові плани уклада...
1.15. Варування	1.15.1. С= стоїть на сторожі	Повстанець стоїть на стійці над ярмом уночі	"Зголосився до поветанців" (Л., № 408)	Вийшов місяць із-за хмари, а я на стійці над ярмом...
1.16. Святування	1.16.1. С= святкує Різдво	Бойовочка УПА колядує під вікнами, викликає господаря	"Щедрик щедрий щедрівками" (Л., № 564)	Щедрик, щедрик, щедрівочка Прийшла УПА бойовочка, Під вікнами колядує, Господаря викликає...
		Повстанці будуть їсти святу вечерю, сумно в кожній хагі	"Христос рождається по всьому світу" (Л., № 558)	Христос рождається по всьому світу, А ми будем їсти Святу вечеру. Тепер сумно в кожній хагі, Чи то в бідній, чи багатій Весь сидить журно...
		Люди в українських селах готують вечерю на Святвечір	"Сотня в Суходолі" (Л., № 544)	А на Святий вечір вечерю готують...
		Люди в наших селах колядують про новину	"Сотня в Суходолі" (Л., № 544)	Про новину в наших селах люди колядують...
	1.16.2. С= вітає Ісуса	Всі УПісти повставали і привітали Дитятко піснями	"Святий вечір настулає" (Л., № 537)	Всі УПісти повставали І Дитятко привітали Піснями...
		Всі повстанці встали до першої зорі, з радістю на серці привітали Спаса	"Всюди по Україні" (Л., № 551)	До першої зорі встали всі повстанці – Спаса привітали з радістю на серці...
		Всі повстанці радо вітали Ісуса, поспіхом ставши на збірку, бо він радий друзям правди	"Довкола все затихло" (Л., № 555)	І з поспіхом всі стали на збірку в один ряд: Ісуса радо вітали, бо друзям правди Він рад...

		Командири “Довбуш”, “Середній”, курінний “Журавель” поклонились Богу – дари зложили	“У Карпатах народився” (Л., № 542)	Командири поклонились, І “Довбуш”, “Середній”, “Журавель” курінний – Дари зложили...
	1.16.3. С= святує Воскресіння	Повстанці відправляють Служби Божі в кожнім лісі і в дїброві, величаючи Воскресіння	“Христос воскрес” (Л., № 565)	В кожнім лісі і в дїброві Відправляєм Служби Божі, Величаєм Воскресіння...
1.17. Благословення	1.17.1. Бог благословляє =С	Ісус просягає ручки, обіцяє Божу Ласку; навчає, що лиш через Голгофу можна назавжди перемогти антихриста	“Святий вечір настає” (Л., № 538)	Ісус ручки просягає, Божу Ласку обіцяє – Можна лиш через Голгофти Антихриста перемогти раз на все...
1.18. Царювання	1.18.1. Бог царює серед українського народу	Боже Дитятко царствує між народом України, що бореться віками	“Всюди по Україні” (Л., № 551)	Нарід України бореться віками, І Боже Дитятко царствує між нами...
1.19. Ходіння в село	1.19.1. С= іде в село	Повстанці йдуть у село Урмань	“Зажурилась Україна” (Л., № 421)	Йдуть повстанці в село Урмань...
	1.19.2. С= ходить в село їсти	Повстанці стуканють у вікно, щоб їх нагодували	“Як вийшли ми з кривки” (Л., № 490)	Прийшли в першу хату, стукань до вікна: – Ой дайте нам хліба, ой дайте молока...
		Повстанці найлись	“Як вийшли ми з кривки” (Л., № 490)	Прийшли ми в другу хату – гарненько найлись...
	1.19.3. С= ходить в село розпитати	Повстанці розпитали про війну	“Як вийшли ми з кривки” (Л., № 490)	Прийшли ми в другу хату – гарненько найлись, гарненько найлись, Про війну розпитались, до лісу потяглись...
		Повстанці прийшли в хату, щоб вивідати в друзів, що діється в ріднім селі	“Що то за звістка сумна облетіла” (Л., № 457)	Прийшли вони в хату, в друзів вивідати, що діється в ріднім селі?
1.20. Переховування	1.20.1. С= ховається	“Бандьора” Петро часто виходив з лісу, ховався в стодолі	“Був собі «бандьора»” (Л., № 417)	Був собі “бандьора”, Петро ся називав, Він часто виходив із лісу, в стодолу ся ховав...

1.21. Борогьба	1.21.1. С= бореться	Оунівець іде в бою життєвому Він боровся в славних лавах УПА в лісах з червоними Молодь все [перебуває] в боротьбі Народ України бореться віками Оунівець обирає боротьбу замість плачу Повстанці впивалися боротьбою Христор маленький виступає разом з повстанцями; мститься грізно над кагами за неволню Молоді, сміливі здобули віру в кривавому бої Повстанці громилі ляхів у селах Повстанці УПА розгромилі Ковпака ¹ УПА знищила немало комуністів Повстанці почали нищити терор Повстанці УПА зруйнували плани АК ² Повстанці УПА проганяють Медведєва ³ Повстанці женуть з хаг усіх капів, окулантів, ворогів	“Зродились ми великої години” (Л., № 1) “На покинутих згарищах” (Л., № 285) “То не в зорях небеса” (Л., № 548) “Весюди по Україні” (Л., № 551) “Зродились ми великої години” (Л., № 1) “Була весна кругом і в серці” (Л., № 399) “На синіх небесах” (Л., № 520) “Вже наш народ відродився” (Л., № 543) “Ми сотня лемківська завзята” (Л., № 31) “Бог Предвічний” (Л., № 541) “Нова радість стала” (Л., № 527) “Київ зажурився” (Л., № 517) “Бог Предвічний” (Л., № 541) “Бог Предвічний” (Л., № 541) “Київ зажурився” (Л., № 517)	І ось ідемо в бою життєвому... І в лісах непроходимих, з кулеметом в руках Він боровся з червоними в славних лавах УПА... Хай і згаснуть зорі всі – Але молодь все в боротьбі... Нарід України бореться віками... Бо плач не дав свободи ще нікому, А хто борець – той здобуває світ... Впивались боротьбою ми... І Христор маленький виступає з ними – Мститься грізно за неволню, над кагами злими... ...Молоді, сміливі У кривавому бої віру здобули... Громилі ляхів в своїх селах... Розгромилі й Ковпака... Нова радість стала, як УПА повстала, Яка підлих комуністів знищила немало... Загули, заграли всі ліси та гори – Почали повстанці нищити терори... Так потяли пляни АК... Медведєва проганяють... З хаг женуть усіх капів, окулантів, ворогів...
-----------------------	---------------------	---	---	--

			Повстанці УПА з комуни здирають шкіру	“Бог Предвічний” (Л., № 541)	3 комуни шкіру здирають повстанці УПА...
		Друг “Вігер” прощити зграї ворожі, забирас в полон у боях	“Ми согна лемківська завзяга” (Л., № 31)	Мов вихор гуляє друг “Вігер” по горах, лісах і ярах, Торощить він зграї ворожі, в полон забирас в боях...	
		Мінер “Омелько” мінує ворожі мости	“Ми согна лемківська завзяга” (Л., № 31)	Завзятий мінер наш “Омелько” мінує ворожі мости...	
		Кавалерія рубас, піхота в полон бере	“Там за лісом сонце сходить” (Л., № 41)	Кавалерія на шаблі, а піхота на штики, Кавалерія рубас, а піхота в полон бере...	
		Орлята лодзьобують ката	“Без рідної буди” (Л., № 51)	Лігають орлята, Лодзьобують ката – Будують державу свою...	
		Повстанці проганяють та рубають комуністів і ляхів	“Лине пісня буревісна” (Л., № 60)	Проганяють та рубають комуністів та ляхів...	
		Повстанці будуть бити й німаків	“Лине пісня буревісна” (Л., № 60)	Гей, гей – час настане, Будем бити й німаків...	
		Повстанці били німака й більшовика	“УПА їде” (Л., № 70)	Ми били німака й б’ємо більшовика...	
		УПА веюди і все добивас ворога	“УПА їде” (Л., № 70)	І веюди й все УПА поконує врага...	
		Повстанські ватаги піхоти разом з кіннотою борються з ворогом	“Мов олень той” (Л., № 106)	Мов олень той, що загнаний в болото, Зацькований собаками в лісах, Боролися ватаги там піхоти, Кіннота їде за ними по слідах...	
		Повстанці б’ють совєтську комуни	“Світить місяць, світить ясний” (Л., № 186)	Довкола б’ються – війна велика, Усі совєтську комуни б’ють...	
		Повстанці б’ють комуни і ляхів, німаків	“Київ зажурился” (Л., № 517)	Б’ють комуни і ляхів, а за ними й німаків...	
		Повстанці били ворога й спвали, впивалися боротьбою	“Була весна кругом і в серці” (Л., № 399)	...Ми ж – “Слава” повними грудьми. І били ворога й спвали..., Впивалися боротьбою ми...	
		Повстанці сипнуть сто тисяч у зуби сатані	“Гей-гу, гей-га – таке то в нас життя” (Л., № 472)	І сипнемо сто тисяч у зуби сатані, А решта люциперу – чорти ми лісові...	

	Усі повстанці б'ють советський рай	"Ходить, ходить батько Сталін беріжком" (Л., № 481)	Аж нарешті рай советський усі б'ють...
	Повстанці стріляють кулеметом, йдуть уперед	"Там попід лісом, темним бором" (Л., № 38)	І знову хмари потемніли, стріляв наш кулемет, Голога боса угікає, повстанці йдуть вперед...
	Повстанці будуть стріляти і різати ножем ворогів	"Ви, хлопці, не сумуйте" (Л., № 185)	Ми будемо стріляти і різати ножем, Ми з рідної країни ляхів проженем...
	Повстанці зустрінуть у смертельнім бою окупантів-москалів	"Стогне в ярмі Україна" (Л., № 134)	Смертним боєм ми зустрінемо окупантів-москалів...
	Відділ "Різунів" вибиває москву [= москалів] з України	"В чорнім лісі" (Л., № 12)	Б'ють москву із України, розгорівсь народний гнів – Кров ворожа летється всюди, де йде відділ "Різунів" ...
	Керзонська Україна ⁴ виступає проти війська	"Дивная новина" (Л., № 545)	Проти війська виступає Керзонська Україна...
	Повстанці в бою відберуть все, що чужинці взяли	"За власну могутню державу" (Л., № 8)	І все, що лиш сильного правом, нахабні чужинці взяли, Ми в бої святим і кривавим назад відберемо собі...
	Повстанці гуляють у кривавому танці	"Без рідної буди" (Л., № 51)	В кривавому танці гуляють повстанці...
	Повстанець бореться, щоб Україна, матінка єдина, не журилася	"Чи то в хмарах гуде" (Л., № 16)	Гей! Щоб Україна, матінка єдина, та й не журилась...
	Повстанець бореться, щоб матір з крові піднести	"Під шум лісів" (Л., № 22)	Щоб матір з крові піднести, Вогонь, що палите ним край, У вашій крові погасить...
	Добровольці б'ють зрадників, щоб їх не було на Україні	"Ходить сюди до мене, хлопці" (Л., № 189)	А зрадників б'ють добровольці: не бути на Україні їм...

1.21.2. С= бореться за волю	Повстанці без вагання встануть до змагання за волю	“Розвеселімся всі купно нині” (Л., № 532)	Столиця Київ – у румовищах, З наших сіл лиш погелища. Та без вагання Знов до змагання – За свою волю ми встаєм...
	Повстанці ідуть до бою, щоб здобути для людей волю, щоб Україна була вільною	“Ми зродились із крові народу” (Л., № 4)	Щоб здобуть для людей наших волю, Україна щоб вільна була...
	Повстанці підуть у звязаний бій за волю, крашу долю	“Проводжала раз дівчинька” (Л., № 217)	...Що за волю, крашу долю в бій завязаний ми підем...
	Повстанці борються за волю в кривавому бою	“Україно моя, наша магі рідна” (Л., № 183)	В бій кривавий за волю поведе...
	Повстанці принесуть волю на багнетах	“Із гір Карпат лунає пісня волі” (Л., № 25)	Ми на багнетах волю принесем...
	Повстанці ідуть за волю, крашу долю з записнутим п'ястучком	“Ліне пісня буревісна” (Л., № 60)	Йдуть за волю, крашу долю З записнутим п'ястучком! Гей, гей, йдуть за волю – Глянь, повстанці скрізь кругом...
	Повстанці борються за звільнення Чорної і Святої [України] від ката	“Повстанський стяг” (Л., № 67)	– Червоно-чорний стягу наш, їдем в червоне без вагання, Щоб нашу Чорну і Святу звільнить від ката у повстанні...
	Повстанці живуть заради здобуття волі для України	“Як магі закута в кайдани” (Л., № 132)	Для тебе, Україно, живемо – і волю здобудем тобі!...
	Повстанці ідуть, щоб соборно затерти кордони неволі й ганьби	“На північнім нашім кордоні” (Л., № 58)	їдем, щоб Соборно затерти кордони неволі й ганьби...
	Повстанці борються за свободу для народів, за волю для людини	“УПА іде” (Л., № 70)	За свободу народів для народів і за волю для людини...

			Повстанці ідуть до бою за волю, щоб український народ був паном у краю	"Живи, Україно, свобідним життям" (Л., № 89)	До бою за волю ми сміло підем І білу й червону Москву проженем, Щоб в краю зр'яних, в землі тихих вод Був паном лицарський український народ... Йдем Україну визволяти, визволяти, щоб з неволі стала знов...
		Повстанці йдуть визволяти Україну, щоб з неволі встала знов	Повстанці йдуть визволяти Україну, щоб з неволі встала знов	"О чарівні ночі майові" (Л., № 40)	Йдем Україну визволяти, визволяти, щоб з неволі стала знов...
		Повстанець пішов воювати, щоб неньці Україні придбати волю	Повстанець пішов воювати, щоб неньці Україні придбати волю	"Стоїть гора кучерява" (Л., № 230)	Кинув коси на покоси – пішов воювати, Щоби неньці Україні волю придбати...
		Повстанці здобували кров'ю волю; проливали кров – не змарнували	Повстанці здобували кров'ю волю; проливали кров – не змарнували	"Летіла зозуля горами долами" (Л., № 252)	Хоч кров проливали – та не змарнували, Вони тою кров'ю волю здобували...
		Повстанці борються за волю України	Повстанці борються за волю України	"Дівчино голубко" (Л., № 398)	..Усіх нас там кличе наказ, Щоб в УПА борогись за волю України, До зброї там кличуть всіх нас...
		Повстанці йдуть визволяти Україну, наш народ з неволі	Повстанці йдуть визволяти Україну, наш народ з неволі	"Ой пустіть" (Л., № 400)	Визволяти Україну з неволі, Визволяти наш народ з бди...
		Сотенний "Мирон" вступив до УПА, щоб воювати за волю України	Сотенний "Мирон" вступив до УПА, щоб воювати за волю України	"На скалистому Бескиді" (Л., № 409)	Пішов даліше воювати, щоб Україна була вільна...
		Повстанці підуть у бій, у вогонь і воду за волю свого народу	Повстанці підуть у бій, у вогонь і воду за волю свого народу	"Від Попряду по Кавказ" (Л., № 411)	За волю свого народу Підем в бій, огонь і воду...
		Кожен повстанець знає, що б'ється, щоб не довелось жити рабами	Кожен повстанець знає, що б'ється, щоб не довелось жити рабами	"Там у Пенях, на хуторі, під лісом" (Л., № 415)	Знас кожний з нас, за що він б'ється, Щоб рабами жити не довелось!...
		Повстанці хочуть волі – не ярма	Повстанці хочуть волі – не ярма	"Тей, готуйтесь партизани" (Л., № 173)	Вже горить, горить повстання: волі хочем – не ярма...
		Партизани борються за волю України з москалями	Партизани борються за волю України з москалями	"Осінні квіти вже зісхли" (Л., № 177)	Щоб за волю України борогись з москалями...
		Діти Карпат рушають у бій, щоби волю укріпити на віки	Діти Карпат рушають у бій, щоби волю укріпити на віки	"Скоро, скоро всі вставайте" (Л., № 536)	Вже збудились і Карпати – В бій рушають твої діти, Щоби волю укріпити На віки...

		Сини вже стоять готові в бій, бо орли не хочуть носити кайданів	“Вже час, вже час, народе встань” (Л., № 143)	Сини вже твої в бій готові стоять, Бо орли кайданів носить не хотять, Бо ганьба, кайдани – не нам. Не нам – а смерть кагам...
		Лицарі хоробрі борються за волю	“На синіх небесах” (Л., № 520)	Встали лицарі хоробрі тобі волю даги...
		Україна могутня іде для волі майбутніх століть	“Ні сліз, ні ридань” (Л., № 76)	Іде Україна могутня для волі майбутніх століть...
		Повстанці хочуть волі, власної долі, вільно розвивати світ; хочуть просвіти	“Тей же до зброї” (Л., № 117)	Хочемо волі, власної долі, Хочемо вільно розвивати світ. Хочемо просвіти, хочемо летіти, Як птах, як птах, в широкий світ...
		Повстанці борються за волю і працю у своїй державі	“Крізь хмари” (Л., № 149)	За волю і працю в державі своїй...
	1.21.3. С= борється за Україну	Повстанці борються, щоб створити нове життя в Україні	“Зродились ми не з крокви” (Л., № 10)	Нове життя в Україні створить...
		Повстанці борються за державну Україну	“Ми переможемо” (Л., № 66)	Мета в нас єдина – Державна Україна...
		Повстанці зібралися, щоб милій Україні не терпіти	“Тей, що нам браття нині робити?” (Л., № 516)	Гей, та зібрались повстанці смілі – Щоб не терпіти Україні милій...
		Повстанці борються за Україну в смертному бою святої війни	“Ось день війни народної” (Л., № 77)	Повстань, повстань, народе мій, бери за зброю вмиль, За Україну смертний бій, свята війна горить...
		Повстанці України йдуть у бій за рідний край	“Що то за прапор лопотить” (Л., № 46)	Це йдуть повстанці з України у бій за рідний край, А місяць стелить їм дорогу, співає з ними ліс і гай...
		Повстанці борються за власну могутню державу – соборну Україну	“За власну могутню державу” (Л., № 8)	За власну могутню державу В стремліні святому єдині, За владу, і землю, славу В могутній Соборній Україні!...

			Правнуки козаків – повстанці України – здобувають Україну	"Тей, повстанці українські" (Л., № 47)	Вже повстанці України взяли кріси в руки, здобувають Україну козаків правнуки...
		Повстанці йдуть, щоб підняти з руїни Українську державу нову	"Україно моя, наша мати рідна" (Л., № 183)	За погоптану честь України, за поганьблену землю святу. Ми йдем, щоб підняти з руїни Українську державу нову...	
		Повстанці віддадуть життя за рідний край	"Ходить сюди до мене, хлопці" (Л., № 189)	За рідний край, за святу віру, своє життя ми віддамо...	
		Кожний лицар козацького роду піде до бою з ворогом за Україну	"Через Київ на Україну" (Л., № 146)	Однак кожний лицар славний козацького роду, Ми підемо за Україну з ворогом до бою...	
		Повстанці борються, щоб над Києвом, Львовом і Хустом засяяв ясним сонцем – тризуб	"Ой сплелися фронти" (Л., № 410)	Щоб на Києвом, Львовом і Хустом засяяв ясним сонцем Тризуб!	
		Повстанці йдуть у бій в сорок третім році за рідну Україну, свій народ	"В сорок третім році" (Л., № 164)	В сорок третім році ми ідемо в бій за Україну, за нарід свій...	
		Повстанці борються, щоб більше ніхто не хотів кувати кайдани, розпинати Україну	"Тей, готуйте хлопці, зброю" (Л., № 71)	Щоб кайдан уже кувати, України розпинати. Більш ніхто не хтів, Більш ніхто не смів!	
		Повстанці України, правнуки козаків, взяли кріси в руки, здобуваючи Україну	"Тей, повстанці українські" (Л., № 47)	Вже повстанці України взяли кріси в руки, здобувають Україну козаків правнуки...	
1.21.4. С= бо-	реться за єд-	ність народу	Повстанці з'єднають увесь великий свій народ	"Зродились ми великої години" (Л., № 1)	Під синьо-жовтим прапором свободи з'єднаєм весь великий нарід свій...
			Повстанці борються за соборну Українську державу	"Зродились ми великої години" (Л., № 1)	Для нас закон найвищий та наказ: Соборна Українська Держава – Вільна, міцна, від Тисяч по Кавказ...

		Повстанці борються, щоб соборна і вільна Україна жила з Карпат по Каспій і Кубань	“Прошай, я їду вже в далеку дорогу” (Л., № 216)	Жила б Україна Соборна і Вільна з Карпат по Каспій і Кубань...
	1.21.5. С= бореться, щоб вигнати ворога	Повстанці борються, щоб повиганяти ляхів і комуністів	“Зродились ми не з крові” (Л., № 10)	Повиганять ляхів і комуністів...
		Повстанці будуть битись, щоб прогнати всіх ворогів	“Ой спелися фронті” (Л., № 410)	Будем битись – і словом, і кірсом Всіх ворогів, ми всіх проженем...
		Повстанці борються, щоб повиганяти ляхів та комуністів з України, створити в Україні нове життя	“Зродились ми не з крові” (Л., № 10)	Повиганять ляхів і комуністів, Нове життя в Україні створить...
	1.21.6. С= бореться за віру	Повстанці віддадуть життя за святу віру	“Ходіть сюди до мене, хлопці” (Л., № 189)	За рідний край, за святу віру, своє життя ми віддамо...
	1.21.7. С= бореться за права	Повстанці йдуть в бій в сорок третім році за права	“В сорок третім році” (Л., № 164)	Гей, ура, ура, ми йдем на ворога За рідну Україну, за рідні права!...
		Повстанці йдуть у бій за українські права	“Ми зродились із крові народу” (Л., № 4)	А ми тепер ідем всі до бою За українські наші права...
	1.21.8. С= бореться, щоб визволитися з кайданів	Повстанці б'ють ворогів, щоб народ визволить з кайданів	“Ми українські партизани” (Л., № 49)	Щоб нарід визволить з кайданів, Ми б'єм проклятих ворогів!...
		Повстанці борються за припинення мук, неволі, оков	“Світить місяць понад темним лісом” (Л., № 34)	Досить вже мук, неволі та оков!...
	1.21.9. С= бореться, щоб скінчився тяжкий час	Народ відродився, щоб навік скінчився довгий час ганьби, кривди і образ	“Вже наш народ відродився” (Л., № 543)	Вже наш народ відродився, Щоб для нас довгий час Ганьби, кривди і образ Навік скінчився...
	1.21.10. С= бореться за славу	Полк йде в бій за славу	“Вставай, народе” (Л., № 529)	Наш полк зав'язаний у бій за славу Вже рушив...

	1.21.11. С= бореться за ідею	Друзі ведуть боротьбу за ідею; не дармує ніхто ні хвилини	"На зеленій траві" (Л., № 424)	За ідею свою тут ведуть боротьбу, Не дармує ніхто ні хвилини...
	1.21.12. С= захищає/обороняє	Сотні і загони встають ураз до оборони	"Святий вечір наступає" (Л., № 537)	Наші сотні і загони встають враз до оборони
		Повстанці захищають рідний край від топтання німецькою, московською ордою	"Ой сплелися фронти" (Л., № 410)	Щоб німецька орда, ні московська, не топтала рідного краю...
		Загони УПА ідуть на захист родинних агоністик	"На північнім нашім кордоні" (Л., № 58)	На північнім нашім кордоні, аж ген під наш Бересть і Пінськ – Ідуть УПА славні загони на захист родинних агоністик...
		Повстанські загони для оборони держать у страху і тривозі польські загони оборони	"Дивная новина" (Л., № 545)	...А для оборони повстанські загони Держать в страху і тривозі польські гарнізони...
		Повстанці захищають власним життям волю для свого народу	"Ніч минає, сонце сходить" (Л., № 188)	Волю для свого народу життям власним захищать...
		Хлопці та дівчата, "Савка" й "Довбуш" зі сотнями спішать в обороні Бога-Сина й [Божої] Мами	"Зоря ясна засвітила" (Л., № 560)	Спішать хлопці та дівчата, Рідної землі соколята: Пішли "Савка" й "Довбуш" зі сотнями В обороні Бога-Сина й Мами...
		Сотні за наказом стають захищати Ісуса	"Гей! Зімно, зімно на дворі" (Л., № 556)	Гей! Стають сотні на наказ, Запах крові будить нас: Ірод бо дітей вбиває, Вбити Ісуса шукає. – Спішм його захищати, Між народом заховати...
	1.21.13. Бог бореться разом з С	Маленький Ісус допомагає повстанцям у нерівному бою	"Київ зажурився" (Л., № 517)	А Ісус маленький їх благословляє І в нерівнім бою їм допомагає: Ясно світить їм зоря, Вказує на путь вона...

					<p>І Дитятко помагає, Грізні купі відвертає На війні...</p> <p>Правда Божа їх веде Та у бою стереже – Край щоб боронили, І народ звільнили...</p> <p>...З нами Божа Матінка...</p> <p>...З нами Божая Матінка, Будем ми тюрми розбивати, Щоб народам волю дати...</p> <p>Вас прокляли упавші мілліони, На мєсть нас гонить кров їх з роду в рід...</p> <p>Мєсть несуть за ріки сліз, За скутих трупів повен віз, За кров святу й тих могили, Що в каторгах вік скінчили...</p> <p>За кров лицарів наших ми помстимося...</p> <p>За Петлюру, за вождів повстання, Коновальця прєсвяту кров, За Соловки, каторгу, заслання, За ЧеКа, за плями від оков...</p> <p>За командира смєрть помститься на кров і зброю присягли...</p> <p>Ми з ворожих сердєць Вам складемо вінець – Не присохне ваша кров непомщена. Присагєм на кров!...</p>
				<p>“Скоро, скоро всі вста- вайте” (Л., № 536)</p> <p>“Київ закурився” (Л., № 517)</p> <p>“Скоро, скоро всі вста- вайте” (Л., № 536), № 560)</p> <p>“Зоря ясна засвітила” (Л., № 560)</p> <p>“Ми лицарі без жалю і без смєрти” (Л., № 30)</p> <p>“Брящить зброя, скрипить віз” (Л., № 65)</p> <p>“Даремно пробують” (Л., № 86)</p> <p>“Гомоніла наша Україна” (Л., № 170)</p> <p>“Нєначє вихор в місті Бірі” (Л., № 451)</p> <p>“Тихо спить лицарі” (Л., № 197)</p>	
				<p>[Боже] Дитя помагає пове- станцям – відвертає грізні купі</p> <p>Божа правда веде повстан- ців і стереже їх у бою, щоб боронили край і звільнили народ</p> <p>Божа Мати [разом] з пове- станцями</p>	
1.22. Помста	1.22.1. С=	1.22.1. С=	1.22.1. С=	<p>Повстанців гонить на по- мсту кров загиблих мілльйо- нів із роду в рід</p> <p>Повстанці несуть помсту за ріки сліз, за скутих трупів повен віз, за кров святу і за могили каторжників</p> <p>Повстанці помстяться за кров лицарів</p> <p>Повстанці мстять за Пет- люру, за вождів повстання, за Коновальця прєсвяту кров, за Соловки, за катор- гу, за заслання, за ЧК, за плями від оков</p> <p>Повстанці присягли помс- титись за смєрть командира</p> <p>Повстанці присагєють за кров полеглих лицарів скласти вінець з ворожих сердєць, кров не присохне непомщена</p>	

	Повстанці кулями мстилися проклятуцим кагам	"Це на Холмщині діялось, у початок зими" (Л., № 423)	Це не буря шуміла там, це не був гурган – То ми кулями мстилися проклятуцим кагам...
	Бойовий сусід збиває тисячі за душу "Кармелока"	"Ой, у селі Топорівцях" (Л., № 445)	Сусід його недалекий нічо не думає, Лиш за душу "Кармелока" тисячі збиває...
	Повстанці уложать границі ворожим трупом; візьмуть кров за кров	"Ми переможем" (Л., № 66)	Ми трупом ворожим границі уложим, Візьмем кров за кров і встанем з оков...
	Повстанці несуть пожежі, кулі, помсту і руїну за смерть і неволю	"Вставаймо, вставаймо" (Л., № 91)	За смерть і неволю несемо пожеар І кулі, і мечь, і руїну!...
	Повстанці йдуть у бій [= мстять] за святу кров братів, друзів, за честь Вітчизни	"Під шум лісів" (Л., № 22)	За кров святу братів, друзів, За честь Вітчизни йдемо в бій!...
	Повстанці кличуть руїни на суд за кров святу українських дітей	"Ми смілі воїни суворі" (Л., № 50)	За тебе, рідна Україно, За кров святу твоїх дітей На суд покличемо руїни, І встане вічний Прометей!...
	Командир відплачувавсь ворогам-ляхам за злидні, за кров, що в Лімні потекла, за горе і знущання	"Неначе вихор в місті Бірчі" (Л., № 451)	Він все відплачувавсь за злидні, за кров, що в Лімні потекла, За стільки горя і знущання проклятим ворогам-ляхам...
	Синок карає неситих ворогів за батька	"Слушайте, хлопці, історію шапки" (Л., № 190)	Ворогів неситих за батька карає...
	Кров до помсти заграє за плями тризуба, за нужду й тюрми, за предків кістки	"Вже час, вже час, народе встань" (Л., № 143)	Ось вдарить грім з грізних гармат І кров до помсти заграє: За плями тризуба, за нужду й тюрми, За сміх святотатський, за предків кістки...
	Тіні друзів з могил кличуть до помсти на своїх катів	"Широка могила" (Л., № 280)	..А у тій могилі сплять друзі мої, Іх тіні виходять із темних борів І кличуть помсти на своїх катів...
	Повстанці ідуть воскресити із мертвих тих, кого ворог поклав у гроби	"На північнім нашім кордоні" (Л., № 58)	Ідем воскресити із мертвих, що ворог поклав у гроби...

	1.22.2. С= мстить за глум	Повстанці йдуть помститися за катівський глум Кров до помсти запроє за святотатський сміх	“Співай, шуми, зелений боре” (Л., № 33) “Вже час, вже час, народе встань” (Л., № 143) “Бряцить зброя, скрипить віз” (Л., № 65)	Ми йдем помстити катівський глум... За плями тризуба, за нужду й тюрми, За сміх святотатський, за предків кістки... Трупом стелять там доріжку За цю синьо-жовту стрічку...
	1.22.3. С= мстить за Україну	Повстанці стелять трупом доріжку за синьо-жовту стрічку	“Ось день війни народної” (Л., № 77)	Ось день війни народної, ось кари й помсти час, Нема вже сили жодної, щоб стримувала нас...
	1.22.4. С= мстить	Повстанців вже жодна сила не стримає в час кари й помсти в день народної війни	“За власну могутню державу” (Л., № 8)	І рушим, як градова хмара, У сльві страшних блискавиць Та й світ сколихнемо ударом...
1.23. Військовий похід	1.23.1. С= рушають (вступають) у бій	Повстанці рушають як градова хмара Українські партизани рушають лавами у бій Загони рушають бадьоро, дружно	“Ми українські партизани” (Л., № 49) “Нумо до зброї” (Л., № 84)	Ми – українські партизани, рушаєм лавами у бій... Дружно, бадьоро рушають загони...
		Сотня вирушала в бій, коли за лісом сонечко сходило	“Там за лісом сонечко зійде” (Л., № 44)	Там за лісом сонечко сходить, зеленіє там трава – Наша сотня в похід вирушала...
	1.23.2. С= іде в бій	Повстанці йдуть шляхом, співаючи Повстанці всі ідуть у бій, як заграють скоростріли Повстанці йдуть у бій кривавий з ворогом	“Летіть пісня буревісна” (Л., № 59) “В чорнім лісі” (Л., № 12)	Гей, гей, летіть пісня – то повстанці йдуть шляхом... Як заграють скоростріли, в бій усі ідуть, як льви...
		Повстанці йдуть у бій з ворожими полками чужих орд Повстанці йдуть в останній бій	“Ми партизани” (Л., № 48) “Ось день війни народної” (Л., № 77) “Вже досить мук” (Л., № 78)	З ворогом лотим в бій кривавий йдем... Ми йдемо в бій з ворожими полками орд чужих... Ми йдемо в останній вже бій...
		Повстанці йдуть у бій до перемоги, бо з ними правда, Бог	“Збудись, Україно, повстань” (Л., № 83)	Ми йдемо в бій до перемоги, Бо з нами правда, з нами Бог...

			Повстанці йдуть, а за ними лине пісня по вітрах – Наша воля кріпша стане з перемогою в боях... Підєм дорогами в гаю, в гай...	“Гей, готуйтесь партизани” (Л., № 173) “Прийшла вістка до села” (Л., № 175)	Ми ідемо, а за нами лине пісня по вітрах – Наша воля кріпша стане з перемогою в боях... Підєм дорогами в гаю, в гай...
		Повстанці йдуть у бій, прогати сотні – один рій	“Україно моя, наша мати рідна” (Л., № 183)	Ми ідемо в бій, прогати сотні – один рій...	
		Повстанці йдуть у бій з вірою в перемогу	“Світить місяць, світить ясний” (Л., № 186)	З вірою радо у бій ідем...	
		Повстанці помандрують лісами зранку	“На скалистому Бескид” (Л., № 409)	Раннім ранком помандруєм ми лісами під Чукву...	
		Повстанці, мов орлята, сміло рвуться, йдуть до бою	“Щедрик щедрий щедрик-ками” (Л., № 563)	Мов орлята сміло рвуться, йдуть до бою, ще й сміються...	
		Повстанці були в марші цілу нічку	“Вже вечер вечоріє” (Л., № 428)	В марші цілу нічку...	
		Повстанці “Різунівці” вперед на більшовиків пішли	“Як нічка за горою сховалась” (Л., № 461)	Всі вперед на большевиків пішли...	
		Українські повстанці йдуть у глибокий рейд	“Із московського болота” (Л., № 171)	Українські це повстанці в рейд йдуть глибоко...	
		Молоді хлопці йдуть у бій	“О чарівні ночі майові” (Л., № 40)	Йдуть в бій хлопці молоді...	
		Партизани йдуть чуливо	“Брящить зброя, скрипить віз” (Л., № 65)	Чуйко йдуть партизани...	
		Партизанський відділ пробирався стиха	“Ой у лісі між соснами” (Л., № 439)	Пробрався ізтихенька партизанський відділ наш...	
		Сотня іде в бій	Не час тепер нам на коханя” (Л., № 402)	Це наша сотня в бій іде...	
		Повстанські загони виступають у бій	“На синіх небесах” (Л., № 520)	По долах і горах кулемети грають – То повстанчі загони у бій виступають...	
		Військо наступає із-за гори	“Гей, гей! Із-за гори війсьсько наступає” (Л., № 93)	Гей, гей! Із-за гори війсьсько наступає...	
		Українське військо Степана Бандери ішло до бою визволяти рідний край	“Ішли ми до бою темними лісами” (Л., № 94)	Ішли ми до бою темними лісами, Ішли визволяти рідний край – Українське військо Степана Бандери – За наш український звичай...	

		Рідні полки йдуть походом степами, темними ярами	“Гей, степами” (Л., № 72)	Гей, степами, темними ярами Йдуть походом рідні полки...
		УПА їде в бій кривавий	“Чорна хмара томоном гуде” (Л., № 200)	Чорна хмара томоном гуде В бій кривавий там УПА їде...
		Хлопці будуть йти в темно-сірих, наче ніч, рядах	“Буде, нам з тобою, що згадаєш” (Л., № 379)	Будуть хлопці йти суворочолі В темно-сірих, наче ніч, рядах...
		Мільйони йдуть до бою, їде незламна сила	“Нова радість стала” (Л., № 522)	Йдуть до бою мільйони, їде незламна сила...
		Весь народ їде з лісовими юнаками на вирішальний змаг під повстанський стяг	“Гей, готуйте хлопці, зброєю” (Л., № 71)	Весь народ їде з лісовими юнаками Під повстанський стяг На рішальний змаг!...
	1.23.3. С= їде в дорозі	Повстанці йдуть із лісу в степ широкий	“Гди від мене ти, моя кохана” (Л., № 401)	Із лісу в степ широкий їдем...
		Повстанці чайкою літають весь час	“Гди від мене ти, моя кохана” (Л., № 401)	Повстанці чайкою літають весь час...
1.24. Бій	1.24.1. С= готувий до бою	Юні друзі зібрались в бойовій готовності у Бірчанщині	Дні липневі як жар теплі” (Л., № 452)	Дні липневі, як жар теплі, у Бірчанщині цілій – Там зібрались юні друзі в готовості боєвій...
	1.24.2. Провідник веде =С у бій	Бандера поведе повстанців, як прийдеться стати зі зброєю в руках	“Гей-гу, гей-га – таке то в нас життя” (Л., № 472)	А як прийдеться стати зі зброєю в руках, Бандера поведе нас – замає гордо стяг...
		Степан Бандера поведе партизан у бій кривавий за волю Бандера став у провіді	“Україно моя, наша мати рідна” (Л., № 183)	А Бандера Степан, він усіх нас, партизан, В бій кривавий за волю поведе...
		Бандера веде в бій повстанців	“Скоро, скоро всі вставайте” (Л., № 536)	Став Бандера у провіді...
		Степан Бандера провадить повстанців у бою	“О чарівні ночі майовії” (Л., № 40)	А ми крикнемо тричі слава, тричі слава, В бій Бандера нас веде...
		Чупринка поведе повстанців у бій	“Ми партизани” (Л., № 48)	Нас Степан Бандера у бою провадить, А УГВР ⁶ політику веде...
		Чупринка провадить повстанців	“Зоря ясна засвітила” (Л., № 560)	В бій поведе нас Чупринка...
			“Скоро, скоро всі вставайте” (Л., № 536)	То ж провадить нас Чупринка...

			Друг Чупринка веде повстанців	“Сонце волі засіяло” (Л., № 45)	Сонце волі засіяло – друг Чупринка веде нас...
			“Яструб” веде сотні за святе діло проти голодранців	“Не одна вже хмара” (Л., № 109)	Веде “Яструб” смілий За святе діло Проти голодранців...
			Василь Шелест веде до бою чоти, сотні і загони	“Ніч минає, сонце сходить” (Л., № 188)	Василь Шелест з нами все, Чоти, сотні і загони він до бою поведе...
			Друг “Шугай” веде повстанців у бій з ворогом	“Хто з повстанців та не знає” (Л., № 467)	Це “Шугай” веде повстанців з ворогом у бій...
			Сотенний “Мирон” веде повстанців	“На скалистому Бескиді” (Л., № 409)	Нас веде сотенний “Мирон”, родом з села Гордині...
			Командир “Залізник” усюди переможно веде повстанців	“Лав наших залізних” (Л., № 52)	Бо нас командир “Залізник” з громом слави побідно усюди веде...
			Командир “Мороз” веде повстанців	“Як нічка за горою схова- лась” (Л., № 461)	Веде повстанців командир “Мороз”...
			Друг командир веде сотню у бій	“Ну і що ж, що прийде- ся умерти” (Л., № 184)	Нас тризуба веде знам’я грізне І завзятий наш друг-командир...
			Командир повів до правого бою повстанців	“Це на Холмщині ділось, у початок зими” (Л., № 423)	До бою, до правого, нас повів командир...
			Командир поведе повстанців на ката-комуніста	“Із московського болота” (Л., № 171)	Нас на ката-комуніста командир наш поведе...
			Командир веде сотні виганяти окупантів; дати Україні волю; визволити Київ, Лавру; посвятити в Дніпрі воду; визволити всі народи	“Гей! Зимно, зимно на дворі” (Л., № 556)	Наш командир веде нас: Окупантів виганяти, Україні волю дати, Київ, Лавру визволити, В Дніпрі воду посвятити – Гей! Всі народи ввільнити...
			Отаман веде попереду, під ним коник суменько йде	“Чорна хмара томоном гуле (Л., № 200-б)	Попереду отаман веде, Під ним коник суменько йде...
			ОУН веде в кривавий бій	“Ми зродились із крові народу” (Л., № 4)	В бій кривавий ОУН нас веде
			Борців загиблих слава веде в бій повстанців	“Зродились ми великої години” (Л., № 1)	Веде нас в бій борців упавших слава...

		Знамено тризуба веде у бій	“Ну і що ж, що прийде-ся умерти” (Л., № 184) “Довкола все затихло” (Л., № 555)	Нас тризуба веде знам'я грізне І завзятий наш друг-командир... Він [Ісус] нас веде до бою за правду, віру, любов...
		Ісус веде до бою за правду, віру, любов	“Сонце сходить і заходить, хмара наступає” (Л., № 434)	Сім героїв на Кулебах до бою вступає...
1.24.3. С= веде збройний бій/ б'ється		Сім героїв на Кулебах вступає до бою	“В четвер по полудню” (Л., № 420)	Стріляли герої, стріляли невпинно, Стріляли герої в прокляту машину...
		Герої стріляли невпинно в прокляту машину Конєва; убили двох	“Там під горою” (Л., № 438) “В чорнім лісі” (Л., № 12)	Там під горою, понад потоком повстанці бій ведуть... Завзято відбивався, на ворога стріляв...
		Повстанці ведуть бій під горою, понад потоком	“Монастирська ще млою” (Л., № 462)	Серія із автомата – москаль повалився – Вклав “Тарас” злодогу спати й за ногу вхопився...
		Повстанець завзято відбивався, стріляв у ворога	“В погільний день раненько (У лісі між куцями)” (Л., № 418) “В четвер по полудню” (Л., № 420)	В горі понад поточком стріляв на ворогів... Іх там двох убили, одного ранили, А кляту машину в селі запалили...
		Повстанець “Тарас” валить москаля серією із автомата	“Що то за звістка сумна облетіла” (Л., № 457)	“Бурлака” стріляє кругом...
		Повстанець стріляв ворогів у горі понад потічком	“Що то за звістка сумна облетіла” (Л., № 457)	...Но “Лампа” стріляє – чекістів збиває...
		Повстанці убили двох ворогів, а машину запалили	“У Бишках на край лісу” (Л., № 448)	Гранатами в кривку червоний кат кидав, А сотник з Закарпаття назад їх відкидав...
		Повстанець “Бурлака” стріляє кругом	“В славних горах, у Карпатах” (Л., № 414)	Та все лютих вороженьків горло відбивали, Гнали лютих вороженьків із дністрового броду...
		Повстанець “Лампа” стріляє, збиває чекістів	“Це на Холмщині діялось, у початок зими” (Л., № 423)	“Слава великим лицарям”, – кулеметчик сказав І гостинцями влучними ворогів гостював...
		Сотник із Закарпаття відкидав гранати назад ворогу		
		Партизани відбивали вороженьків; гнали їх з дністрового броду		
		Кулеметник гостив ворогів влучними гостинцями		

		Полковник "Коник" з друзями-борцями в місті Бірчі розбивав ворожі гнізда	"Неначе вихор в місті Бірчі" (Л., № 451)	Неначе вихор в місті Бірчі полковник "Коник" там гуляв – з своїми друзями-борцями ворожі гнізда розбивав...
		Побратим "Шугай" кладе клятву комуну, січе з автомата	"Хто з повстанців та не знає" (Л., № 467)	Хто ж січе там з автомата, аж трясеться гай? Це кладе комуну клятву побратим "Шугай"...
		Два курені партизанські, "Журавлі" і "Довбуш", воювали цілий день, воювали добу, вали добу	"Ой, між Спасом і Лугами" (Л., № 437)	Два курені партизанські, "Журавлі" і "Довбуш", Воювали цілий день, воювали добу...
		Подруга Маруся не відстає в бою	"Сонце вже сховалось" (Л., № 429)	Маруся-подруга в бою не відстає...
		Кохана дівчина – біля кулемета	"Сонце вже сховалось" (Л., № 429)	А стрілець поранений – пече в грудях рана, А біля кулемета дівчина кохана...
		У повстанця залишилося лиш десять гранат	В степу під Херсоном" (Л., № 426)	Москалі – наливо, маляри – направо, Осталось лиш десять гранат...
		Повстанське серце б'є, а лента набой поспішно подає	"Вже вечір вечеріє" (Л., № 428)	Вже вечір вечеріє, повстанське серце б'є, А лента набой поспішно подає...
		Бій почався знову, кулемет виграє пісню, граната допомагає	"Там під горою" (Л., № 438)	І знову сильний бій почався – горами йде луна, Кулемет пісню виграє, граната допомагає...
		Повстанці кидають проти танків ручну гранату, б'ють скорострілом	"Україно моя, наша мати рідна" (Л., № 183)	Ми ідемо у бій, проти согні один рій, Проти танків – ручную гранату, Скорострілом єМГ'а ми б'ємо...
1.24.4. С=	го-тує обляву на ворога	Сім хлопців чекають на Конєва в школі	"В четвер по полудню" (Л., № 420)	Іде клятий Конєв, нічого не знає, Що його у школі сім хлопців чекає. Тільки клятий Конєв з школою зривався, Аж тоді зі школи скоростріл озвався...
		Повстанці підступили під сільраду, коли вороги пішли; побили усіх	"У неділю в Бережниці" (Л., № 468)	Підступили під сільраду, як вороги пішли, Дали чергу, дали другу і усіх побили...
1.24.5. С=	прикриває товариша	Повстанець "Хрін" прикриває повстанця Бродича	"Святий вечір наступає" (Л., № 537)	"Хрін" Бродича прикриває, Розбивати допомагає Ворогів...

	1.24.6. С= перемагає в бою	Друг сотенний курінному звітує про перемогу Повстанець "Луна" звітує курінним про завершення роботи	"Від Пограду по Кавказ" (Л., № 411) "Святий вечір вже надходить" (Л., № 538)	Друг сотенний курінному звітує про перемогу... А "Луна" їде горами, Повертається з сотнями – Всю роботу закінчили, Свої звіти зголосили Курінним... Все ми ціло вийдем з бою За твосою головою... На руках волло й славу несем...
		Повстанці завжди вийдуть ціло з бою за головою [= під проводом] свого сотенного	"Не страшна є нам атака" (Л., № 32)	
		Повстанці несуть на руках волло і славу	"Світить місяць, світить ясний" (Л., № 186)	
1.25. Зрада	1.25.1. Товариш зраджує =С	Друг зрадив повстанців кагам червоної Москви	"Ой там у лузі, при долині" (Л., № 432)	Вони не знали, що друг їх зрадить Кагам червоної Москви...
	1.25.2. Сексот ⁸ приводить вогнів	Сексот Підлужний показав кривку	"У Бишках на край лісу" (Л., № 448)	Було їх там сім друзів, ніхто про них не знав, Поки сексот Підлужний кривку показав...
		Конфідент ⁹ навів чекістів на хату	"Що то за звістка сумна облетіла" (Л., № 457)	Конфідент на хату чекістів навів...
1.26. Поранення	1.26.1. С= поранений падає	Повстанець упав на землю ще живий	"Подай дівчино ручку на прощання" (Л., № 211)	Бачив я, бачив раненого друга – Він впав на землю ще живий... "Славко" впав ранений...
		Повстанець "Славко" впав поранений	"В четвер по полудню" (Л., № 420)	
		Побратим "Шугай" упав тихо на плече, червона кров тече по снігу	"Хто з повстанців та не знає" (Л., № 467)	Ой схилився, ой упав він тихо на плече, Кров червона, кров повстанська по снігу тече...
		Ранений юнак звалився на землю, коли зорі небо вкрили; йому темніє в очах	"Сонце вже сховалось" (Л., № 429)	Зорі небо вкрили, ранений юнак Звалився на небо – темніє в очах...
	1.26.2. С= поранений лежить	Син країв із Узгір'я лежав прошитий кулею, при ньому друг його клячав	"По бою було, крик застих" (Л., № 265)	Прошитий кулею лежав син країв Узгір'я, При ньому друг його клячав – оба сини Узгір'я...

			Партизан лежить поранений у груді під дубом на землі восени	“У осінню нічку вітер свище полем” (Л., № 269)	Під високим дубом, на землі холодній, Ранений у груді, партизан лежить...
			Повстанець лежить у крові на зеленій траві; нога була перебіга	“На зеленій траві” (Л., № 424)	На зеленій траві я лежав у крові, нога в мене була перебіга...
			Два повстанці попадали на сніг, бо зрадлива куля пробила їм ноги	Що то за звістка сумна облетіла” (Л., № 457)	Зрадливая куля їм ноги пробила – на сніг попадали оба...
			Повстанець приліг до землі, щоб знайти прохолоду; кров стікала в траву; руками шукав воду	“На зеленій траві” (Л., № 424)	Потемніло в очах, до землі я приляг, щоб знайти у неї прохолоду; І почув я знову, кров стікала в траву – я руками пошукував воду...
			Повстанець “Чайка” лежить коло яру	“Двадцять-дев’ятого жовтня” (Л., № 450)	Понад полем, попід лісом буйний вітер грає, Лежить “Чайка” коло яру – родину прощає...
	1.26.3. С= поранений просить		Повстанець, поранений у груді, благає води біля криниці	“Ой надлетів той крук чорний” (Л., № 267)	Ой налетів той крук чорний, сів біля криниці, Там повстанець, в грудь ранений, благає водиці...
			Поранений перед смертю просить санітарку написати листа до дівчини	“Ой у лісі між соснами” (Л., № 439)	А за нею поранені, роти тяжко їм болять, Санітарку просять і до неї говорять [...] Другий каже: “Напишіть лист до мої дівчини”.
			Партизан поранений благає допомоги в гарячці	“У осінню нічку вітер свище полем” (Л., № 269)	Десь далеко в лісі сова закричала, Ранений в гарячці поміч благаю...
	1.26.4. С= поранений чекає на смерть		Повстанець загуляє рану правою рукою; пригнув криса лівою; смерть вже стоїть йому над головою	“У осінню нічку вітер свище полем” (Л., № 269)	Правою рукою рану загуляю, Лівою рукою криса пригнув [...] В смертних судорогах він розплющив очі – Смерть над головою вже йому стоїть...
	1.26.5. Санітарка допомагає=C		Санітарочка Оксана перев’язала рани повстанця	“Від Попряду по Кавказ” (Л., № 411)	Санітарочка Оксана перев’язала нам рани...
			Санітарка пише листа на прохання поранених	“Ой у лісі між соснами” (Л., № 439)	Санітарка листа взяла та й почала писати...

1.27. Смерть	1.27.1. С= гине в бою	Повстанець "Чайка" мусив помирати, бо попала куля Повстанець "Сич" постраждав життям, бо погано поставив сторожу	"Двадцять-дев'ятого жовтня" (Л., № 450) "Дні липневі як жар теплі" (Л., № 452)	А як стали відступати, у яр залягати, Там попала "Чайка" куля, мусив помирати... Ляський донос до німоти зробив своє – "Сич" упав. "Сич" зібрав своїх героїв, мов той батько виражав, Та сторожу зле поставив – за то життям пострадав... А той повстанець, юнак молоденький, щойно в бою впав, Він, цілий кров'ю облілятий, своїх друзів прощав... Гармати били, а ми наступали, один по другому падали... І крикнув хтось: "У нас нема набойів!" Впоудне втихло – впав останній стріл... Ви в дні весняні положили життя на наказ святій Україні... І сказав ще "Слава" стиха, і відкинувся на бік, І відвернув праву руку – та й заснув він так навик... Коли ж був ранений в нерівному бою, І кров'ю залившись, вчув смерть над собою...
		Повстанець впав у бою, цілий кров'ю облілятий	"Там під горою" (Л., № 438)	
		Повстанці падають один по одному в бою	"Подай дівчино ручку на прощання" (Л., № 211)	
		Повстанець загинув через брак набойів	"Мов олень той" (Л., № 106)	
		Повстанці положили життя у весняні дні	"Ви в дні весняні положили життя" жители життя" (Л., № 195)	
		Повстанець заснув навіки	"Ой у лісі між соснами" (Л., № 439)	
		Повстанець відчув смерть над собою, ранений у нерівному бою	"Ой, що ж то за дивна у полі могила" (Л., № 465)	
		Повстанець "Яструб" своє життя уже закінчував, бо впав у бою з поляками на Лемківщині	"Весь ліс покрився сніжним пухом" (Л., № 460)	
		Повстанця "Кармалюка" вбили	"Ой, у селі Топорівцях" (Л., № 445)	Ой у селі Тополівцях сталася новина – Пішла чутка по всім селі: "Кармалюка" вбили...
		Сорок повстанців полягло, впали за волю	"Всю ніч не вгавала" (Л., № 425)	Билися завзято цілих дві години, Пробилися в ліс за село, І впали за волю, за славу України – Там сорок тоді їх лягло...

	Лішар України, Івахів Ва- силі, згинув у перших ря- дах борців-героїв, упавши на полі слави, як борець	"Ой там далеко на Воли- ні" (Л., № 27)	В перших рядах борців-героїв згинув Івахів наш, Василь, Упав наш лішар України на полі слави, як борець...
	Труп за трупом падав до могили від скоростріла	"Мов олень той" (Л., № 106)	І труп за трупом падав до могили, А скоростріл клекоче, не вгава...
	Тіло чотаря прошила воро- жа куля	"Як нічка за горою схова- лась" (Л., № 461)	Та в лютім бою куля ворожа прошила тіло чотаря...
	Тіло партизана схилилося до ноги	"В погідний день ранень- ко (У лісі між кущами)" (Л., № 418)	І тіло партизана схилилось до ноги [...]. А ворог бенкетує...
	Не один з партизанів заги- нув у бою; не побачить ро- дини, не пригорне дівчини	"Завтра в далеку дорогу" (Л., № 223)	Вже не один з партизанів вже не побачить родини, І не пригорне дівчини, бо він у бою загинув...
	Коханий прийняв смерть героя в нерівному бою	"У повстанці, коханого проводжало дівча" (Л., № 286)	Прийшла вістка із відділу, що коханий упав, Що він в бою нерівному смерть героя прийняв...
	Син убитий у партизан- ському бою	"Подивися дівчино на мене" (Л., № 222)	Не виглядай, старенька мати, твого сина вже нема – в партизанському бою убитий, лиш чорніє могила сама...
	Сотник, найстарший, при- йняв тяжкі муки через ско- ростріли	"Шістнадцятого серпня" (Л., № 430)	Найстарший – то був сотник, тяжкі муки прийняв – Як скоростріли заграли, нічо не пам'ятав...
	Грицько Союк з Милуш впав на землю, коли загра- ли скоростріли	Зайшло за гори сонце" (Л., № 431)	Стріляли скоростріли, нараз почувся гук – І впав на землю вбитий, з Милуш – Грицько Союк...
	Полковник "Коник" упав у Бірчі, віддав життя за Бать- ківщину на полі бою	"Неначе вихор в місті Бірчі" (Л., № 451)	І так у Бірчі і в пожарах полковник "Коник" там упав, Життя своє за Батьківщину на полі слави він віддав...
	Командир вмирає у тяжко- му бою на оржівським полі, заповідаючи битись до за- гину	"Гей, бували хмари" (Л., № 458)	На оржівським полі у тяжкому бою командир вмирає: "Битись до загину за вільну Україну" – заповіт складає...

		Вождь ідеї і чину – “Орлик” – згинув у завзятім змаганні	“Над степами, над лісами” (Л., № 463)	Сам на чолі друзів линув вождь ідеї і вождь чину І за милу Україну у змагу завзятім загинув...
		Василь вже скінчив життя за волю народу	“По бою було, крик застих” (Л., № 265)	Та Василь вже скінчив життя за волю люду свого...
		Герої лягли в борні	“Ідея в праці вас злучила” (Л., № 466)	Життя для боротьби віддати – Для них найвищий був наказ. І виконали його чесно, Героями лягли в борні...
		Сталева куля повертіла юнацькі груди	“Партизан-борець провідник друг-Гриць” (Л., № 470)	Догенька лиха – Куля сталава Грудь вояцьку повертіла...
		Ворожа люта куля прошила повстанцю “Пісні” груди	“Безневне ясне сонце” (Л., № 456)	Бо ворожа люта куля “Пісні” грудь прошила...
		Шість героїв упало через зраду ворогів	“Шістнадцятого серпня” (Л., № 430)	Шістнадцятого серпня там був великий бій, Там впало шість героїв за зраду ворогів...
		Темнька могила утворилась для героїв, коли почався кривавий бій, страшна стрілянина	“Сонце сходить і заходить, хмара наступає” (Л., № 434)	Як почався бій кривавий, страшна стрілянина – Утворилася героєм темнька могила...
1.27.2. С= гинє край дороги		Друг “Бір” помирає край дороги в страшних муках	“Зажурилась Україна” (Л., № 421)	В страшних муках край дороги друг “Бір” помирає...
		Повстанець лежав край дороги	“Ой там край дороги” (Л., № 296)	Ой там край дороги старий дуб стояв, А під тим дубочком повстанець лежав...
		Три друзі полягли за Україну при дорозі	“Ой там у лузі, при долині” (Л., № 433, № 432)	Ой там у лузі при дорозі червоні ружі зацвіли, Ой там ти друзі молодії за Україну полягли...
1.27.3. С= гинє в лісі		Партизан вмирав в осінню нічку далеко в лісі	“У осінню нічку вітер свище полем” (Л., № 269)	Ще щось хотів сказати – смерть уста скривила: Так в осінню нічку партизан вмирав...
		Повстанець вмирає на зрубі, при узліссі	“Там за зрубом” (Л., № 276)	А на зрубі, при узліссі повстанець вмирає...
		Повстанець уже давно загинув у темному лісі	“Нераз, вечірною порою” (Л., № 289)	Повстанець в лісі темному вже давно загинув...

1.27.4. С= гинє під дубом	Партизан лежить під старим дубом під львівським замком	"Ой там край дороги" (Л., № 298)	Там під львівським замком старий дуб стоїть, А під тим дубочком партизан лежить...
1.27.5. С= гинє в лузі	Повстанець лежав під старим дубом	"Ой там край дороги" (Л., № 296)	Ой там край дороги старий дуб стояв, А під тим дубочком повстанець лежав...
1.27.6. С= гинє в рідній стороні	Три друзі полягли за Україну у лузі	"Ой там у лузі, при долині" (Л., № 433, № 432)	Ой там у лузі при дорозі червоні ружі зацвіли, Ой там ти друзі молодії за Україну полягли...
1.27.7. С= гинє під час облоги	Повстанця "Сівача" не минула смерть, коли повернувся з бою в рідний терен	"Там у Пеньках, на хуторі, під лісом" (Л., № 415)	Лиш друг "Сівач" один вернувся з бою, в рідний терен перейшов, Та не минула смерть його геройська – і там його каг найшов...
1.27.8. С= гинє на чужині	Повстанець загинув у рідному селі	"Зайшло за гори сонце" (Л., № 431)	Загинув молоденький у рідному селі, О друже дорогий наш, ми шлем привіт тобі...
1.27.9. С= гинє в рідній стороні	Командир загинув під час облоги, ворожа куля хитро вп'ялась йому в груди	"Це на Холмщині діялось, у початок зими" (Л., № 423)	І до бою, до правого, нас повів командир, [...]. А як куля ворожа хитро в груди йому вп'ялась – "Вперед!" – крикнув поранений. – "Вперед!" – крикнув ще раз...
1.27.10. С= гинє в рідній стороні	Найкращого сина вбили вороги в Роттердамі	"Там далеко в Роттердамі" (Л., № 128)	Там далеко в Роттердамі стала новина – Вбили наш вороженьки найкращого сина...
1.27.11. С= гинє в рідній стороні	Серце сина України погасло в Роттердамі, щоб спалахнути в грудях тисячам	"Чи чуєш гук зрадливої машини" (Л., № 194)	Чи чуєш гук зрадливої машини, Що стрепенула зривом Роттердам? Погасло серце сина України, Щоб спалахнути в грудях тисячам...
1.27.12. С= гинє в рідній стороні	Партизан умирас в чужій стороні серед диких степів, де лиш вітер гуляє по полі	"Серед диких степів" (Л., № 272)	Серед диких степів, Де простори ланів, Там в чужій стороні, Без рідні, без сім'ї Молодий партизан умирас...
1.27.13. С= гинє в рідній стороні	Повстанцеві прийшлося умирати за рідним селом; вже не вернеться ніколи до хати	"Слушайте, хлопці, історію шапки" (Л., № 190)	Вже не вернувся ніколи до хати – За рідним селом прийшлося умирати...

		Брати вмирили в чужині	“Прощайте ви, друзі мої” (Л., № 338)	Згадайте, як наші брати вмирили в чужині...
1.27.9. С= ги-не в тюрмі	Повстанців убивають по десять	Повстанців убивають по десять	“Старенька ненька” (Л., № 312)	По десять разом їх виводять; мотор, як завжди загудів... І ще раз: “Слава Україні!” – І мертві падають долів...
	Друзів повалили, як заграв скоростріл	Друзів повалили, як заграв скоростріл	“І був тихий вечір (Темна нічка була)” (Л., № 321)	Вирок прочитали: на смерть засудили, Як заграв скоростріл – друзів повалили...
	Повстанців щодня виводять по одному на розстріл; мертві падають долі	Повстанців щодня виводять по одному на розстріл; мертві падають долі	“Ой плаче гужить стара мати” (Л., № 367)	Щодня виводять по одному, під звук моторів чути стріл, І ще раз: “Слава Україні!” – тоді мертві падають долів...
	Повстанця кати замучать у казематі, закопають у сиру землю	Повстанця кати замучать у казематі, закопають у сиру землю	“Люба магусю, чи пам’ятаєш” (Л., № 332)	Кати замучать у казематі і в сиру землю закопають...
1.27.10. С= вбиває себе	Повстанці стрілялись останнім набомом і підірвали себе гранатами, якщо попали у безвихідь у боротьбі	Повстанці стрілялись останнім набомом і підірвали себе гранатами, якщо попали у безвихідь у боротьбі	“Слава і честь вам, борці за свободу” (Л., № 68)	Коли ж у безвихідь в борбі попадали, то ласки в катів не благали, – Останнім набомом у бою стрілялись, гранатами себе зривали...
	Повстанці вбили себе гранатами і кулеметом у крихітці під час облави	Повстанці вбили себе гранатами і кулеметом у крихітці під час облави	“Ой там у лузі, при долині” (Л., № 432)	Почали рватися гранати і кулемет заклекотав...
	Повстанець вийняв стале-вий пістоль і вистрілив собі в голову	Повстанець вийняв стале-вий пістоль і вистрілив собі в голову	“Березневе ясне сонце” (Л., № 456)	Він сталевий пістоль вийняв, стрілив в голову...
	Повстанець оставив для себе останню кулю, застрі-лився	Повстанець оставив для себе останню кулю, застрі-лився	“Що то за звістка сумна облетіла” (Л., № 457)	Останню кулю для себе оставив й, застрілившись, став промовлять: – По моїй тут крові перейдуть герої задуману думу сповнять!...
	Повстанець “Уляна” підкла-дає під себе останню гранату	Повстанець “Уляна” підкла-дає під себе останню гранату	“Монастирська ще млоу” (Л., № 462)	Підклав “Тарас” під себе останню гранату...
	Повстанець “Уляна” підір-вала себе гранатою	Повстанець “Уляна” підір-вала себе гранатою	“Монастирська ще млоу” (Л., № 462)	А “Уляна” до бандитів востаннє гукє: – За Вкраїну лобу гину, голого погана! Ще раз тріснула граната – згинула “Уляна”...

		Повстанець Петро стрілив себе у серце	"Був собі "бандюра"" (Л., № 417)	Стодолу обступили, кричать: "Бандюра, здайся!" Петро стрілився у серце – кати кричать: "Рубай!" Стодолу обрубали, Петро вже неживий... Друзі були відважні, самі ся стріляли, і так борці-герої за волю й честь лягли...
		Друзі самі себе стріляли	"У Бишках на край лісу" (Л., № 448)	– Привіт передайте всім друзям! – в тормі до співв'язнів сказала, Дістала з халяви отрути,
		Повстанець "Ракета" в тормі дістала з халяви отрути й отруїла себе	"Не хочу я гліти повільно" (Л., № 464)	ще крикнула: "Слава!" – й скончала...
		Борці України не здаються, приймають смерть з власних рук	"Зійди, Кобзарю, сину музи" (Л., № 447)	Борці України не здаються, і смерть приймають з власних рук...
		Поранений хлопець скочив у вікно під час облави, але був поранений і добив себе	"Сонце сходить і заходить, хмара наступає" (Л., № 434)	Один хлопець в вікно скочив, думав він ся скрити. Крикнув: "Хлопці, я ранений, мушу ся добити!"
		Повстанець, вдарений вразом кулею у груди, витяг пістоль дрижачою рукою і ранив себе в голову	"Там у Пеньках, на хуторі, під лісом" (Л., № 415)	Вдарила ката гостра куля, його у груди ранив; Витяг пістоль дрижачою рукою – голову тяжко ранив...
	1.27.11. Знаходять убитого =С	Генка знаходить у столі убитого повстанця Петра	"Був собі "бандюра"" (Л., № 417)	А Генка йде з роботи, в столу ся глядить, А там десь у куточку убитий хтось лежить...
	1.27.12. Рідні не знають про смерть =С	Дівчина не знає про смерть милого	"Зажурилась Україна" (Л., № 421)	Повій, вітре, повій, буйний, дай дівчині знати, Хай приїде моя мила мене поховати. А ще вітер не повіяв – дівчина не знає...
	1.27.13. Мати впізнає загиблого =С	Стара мати вийшла упізнати сина	"В сорок першим році, як стави гатили" (Л., № 370)	Вийшла стара маги сина пізнавати...
1.28. Похорон	1.28.1. Товариші несуть загиблого =С	Повстанці несуть товариша на могучих руках	"Там по під лісом, темним бором" (Л., № 38)	Там по під лісом, темним бором повстанці наші йдуть, І на руках своїх могучих товариша несуть...

		Вбитого повстанця понесуть на нарах; положать золотий хрест на грудях	“Ліс твій батько, нічка твоя мати” (Л., № 56)	Як убіють – на марах понесуть, А за ті тяженькі терпіння Золотий хрест на грудях положуть...
		Хлопці понесли на нарах повстанця	“Як повстанець в похід вибирався” (Л., № 215)	І всі хлопці кашкети ізняли і на нарах його понесли...
		Друзі несли труну партизана-борця провідника друга-Гриця під сумний гул дзвонів	“Партизан-борець провідник друг-Гриць” (Л., № 470)	Як труну несли, Всі дзвони гули, Гули дзвони сумним тоном, Рівним йшли друзі походом...
		Сини, творці боротьби, несли труну, тіло свого друга	“Партизан-борець провідник друг-Гриць” (Л., № 470)	Хоробрі сини, творці боротьби, несли свого друга тіло...
		Зоряна, Леся і Орися несли з бою побратима	“Там під горою” (Л., № 438)	Там під горою, понад потоком повстанці бій ведуть – Зоряна, Леся і Орися побратима несуть...
	1.28.2. Товариші хоронять загиблого =С	Повстанці забрали тіло вночі	“Ой надлетів той крук чорний (1)” (Л., № 267)	А вночі прийшли повстанці і тіло забрали...
		Повстанці поклали хрест дубовий там, де поховали повстанця	“Ой надлетів той крук чорний (1)” (Л., № 267)	І поклали хрест дубовий там, де поховали...
		Юні друзі поховали повстанця	Дні липневі як жар теплі” (Л., № 452)	Поховали юні друзі: “Земля будь йому пером!”...
		Друзі йшли походом, мов рідні брати, козацькі сини, хоронячи вбитого	“Партизан-борець провідник друг-Гриць” (Л., № 470)	Як труну несли, Всі дзвони гули, Гули дзвони сумним тоном, Рівним йшли друзі походом, Мов рідні брати, Козацькі сини...
		Лісова сім'я поховала друга “Шугая” під кленом	“Хто з повстанців та не знає” (Л., № 467)	Поховали та під кленом друга “Шугая”, Посушніла, зажурилась лісова сім'я...
	1.28.3. =С поховано в могилі	Друзі сплять у могилі	“Широка могила” (Л., № 280)	Широка могила з сиротою землі, А у тій могилі сплять друзі мої...

		П'ять юних друзів – не рабів – спочивають у братній могилі	"Зійди, Кобзарю, сину музи" (Л., № 447)	В братній могилі спочивають п'ять юних друзів – не раби...
1.28.4. =С поховано в лісі		Сорок повстанців на віки спочили, лежать у могилі у лісі, де вони мужньо билась	"Бюю ніч не вгавала" (Л., № 425)	Тепер в тому лісі, де мужньо так бились, висока могила стоїть, Там сорок повстанців навіки спочили, там сорок повстанців лежить...
1.28.5. =С поховано в степу		Партизан "Максим Залізняк" лежить самотній в могилі в степу під Херсоном	В степу під Херсоном" (Л., № 426)	...В степу під Херсоном курган – Лежить самотній в могилі самотній "Максим Залізняк", партизан...
1.28.6. =С поховано в полі		Шість героїв України лежать у сирій землі посеред поля, де два дуби стоять	"Шістнадцятого серпня" (Л., № 430)	А там посеред поля, де два дуби стоять, Там шість героїв України в сирій землі лежать...
1.28.7. Птах крикає над тілом убитого =С		Лиш чорний крук крикає на могилі "Вічну пам'ять"	"Ой надлетів той крук чорний" (Л., № 267)	Лиш крук чорний на могилі "Вічну пам'ять" крикає...
1.28.8. Рідні не справляють похорону =С		Мати і тато не склали останній цілунок на чолі повстанця	"Ви в дні весняні положили життя" (Л., № 195)	Останній цілунок на вашім чолі не склали магуся, ні тато...
		Ні батько, мати, ані брат не справляють повстанцям похорону; ніхто не знає, де кат поховав тіло	"Ой плаче тужить стара мати" (Л., № 369)	Ім похорону не справляють ні батько, мати, ані брат. Ніхто не знає, де могила, де поховав тіло кат...
		Родина не справила гризну	"Ви в дні весняні положили життя" (Л., № 195)	Не справила гризну родина...
1.28.9. Товариші не справляють похорону =С		Друзі не несли домовини	"Ви в дні весняні положили життя" (Л., № 195)	Друзі не несли домовини...
		Друзі не прийшли поховати	"Ви в дні весняні положили життя" (Л., № 195)	Друзі не прийшли поховати...

	1.28.10. Дівчина не справляє похорону =С	Дівочі руки не клали квіття	“Ви в дні весняні положили життя” (Л., № 195)	А руки дівочі не клали квіття...
	1.28.11. Ніхто не справляє похорону =С	Ніхто не заплаче, ані сестричка, ані брат	“Ой плаче тужить стара мати” (Л., № 367)	А на могилі ніхто не заплаче, ані сестричка, ані брат...
		Ніхто не був із родини, ніхто не заплакав	“Ой надлетів той крук чорний” (Л., № 267)	Ніхто не був із родини, ніхто не заплакав...
		Ніхто не світив свічок у головах	“Ви в дні весняні положили життя” (Л., № 195)	Ніхто не світив вам свічок в головах...
		Сурми не сурмили жалібний марш	“Ви в дні весняні положили життя” (Л., № 195)	Не сурмили сурми вам марш жалібний...
1.29. Вшанування загиблого товариша	1.29.1. Товариші кладуть хрест на могилу =С	Повстанці поклали дубовий хрест на могилі повстанця	“Ой надлетів той крук чорний” (Л., № 267)	І поклали хрест дубовий там, де поховали...
		Повстанці покладуть золотий хрест на грудях загиблого повстанця	“Ліс твій багько, нічка твоя мати” (Л., № 56)	А за ті тяженькі терпіння золотий хрест на грудях положуть...
	1.29.2. С= славлять загиблого товариша	Повстанці славними боями скрізь розносять славу про командира “Савур-Клима”	Гей, бували хмарі” (Л., № 458)	– Наказ, командире, наш “Савуре-Климе” – повстанці голосять, Про “Савура-Клима” славними боями славу кризь розносять...
	1.29.3. Товариш виконує останнє прохання вмирання =С	Друг, схилившись над вмираючим, витягає сопілку і грає журливу пісню сумним тремтячим голосом	“По бою було, крик за-тих” (Л., № 265)	І друг, схилившись над ним, сопілку витягає – Дрожачим голосом, сумним журливу пісню грає...
	1.29.4. Народ йде на прощу на місце загибелі =С	Народ піде на прощу у вільні дні, де генерал зустрів смерть безсмертям	“Чи чуєш гук зрадливої машини” (Л., № 194)	У вільні дні народ піде на прощу, Де смерть безсмертям стрінув генерал...

1.30. Воскресіння	1.30.1. Христос воскрес	Небо голосить радість, що Христос воскрес	"Христос воскрес" (Л., № 566)	Христос воскрес! Радість небо нам гогосить – Україна того ж просить...
1.31. Вістка	1.31.1. Повстанець отримує вістку йти у військо	Вістка прийшла до села вставати в ряди, боронити рідний милий край	"Прийшла вістка до села" (Л., № 175)	Прийшла вістка до села, гея-гей, Кидай, Іване, плуга, гея-гей. Гей, гей! Грицьку, Стецьку – у ряди вже ставай, Кличе нас боронити наш рідний милий край...
	1.31.2. С= шле вістку	Милий надіслав дівчині вістку через рочок і два місяці	"Сонце над заходом" (Л., № 219)	Ой минає рочок, ще й місяців два – Від милого вістка дівчині прийшла...
		Повстанець міг писати листа лише два рази в один рочок	"Пам'ятаю той березень" (Л., № 319)	Лиш два рази в один рочок міг листа писати, Щоб читала там про мене в мой рідній хагі...
		Повстанець візьме перо та чорнило і напише лист до родичів, щоб прочитали, через кого він їде в могилу	"І нащо мене мати породила" (Л., № 364)	Ой візьму я перо і чорнило, до родичів лист напишу, Нехай родичі лист прочитають, через кого в могилу я йду...
	1.31.3. Країна отримує вістку про смерть =С	Ходить вістка по Україні, що вождя вбито на чужині	"Світить місяць над зорями" (Л., № 129)	Прийшла вістка з Роттердаму – Вивісли чорну фану, Ходить вістка по Україні – Вбито вождя на чужині...
	1.31.4. Дівчина отримує вістку про смерть =С	Маруся отримала сумну звістку про смерть милого, коли по саду ходила	"Як повстанець в похід вибивався" (Л., № 215)	Раз Маруся по саду ходила, сумна вістка до неї прийшла, Що милого в живих вже немає, приспала сирая земля...
1.32. Передача	1.32.1. Мати приносить передачу =С у тюрму	Мати принесла рідному синові передачу дуже рано	"Нема щастя, нема долі" (Л., № 360)	А в неділю дуже рано мати до воріт прийшла, Своєму рідному синові передачу принесла...
		Мати принесла передачу до доні у тюрму	"В неділю, дуже рано" (№ 362)	Принесла передачу до доні в тюрму...
		Мати принесла кусок хліба і твердих сухарів, солодких не від цукру, а від маминих гірких сліз	"В неділю, дуже рано" (№ 362)	Принесла кусок хліба і сухарів твердих – Солодких не від цукру, від мами сліз гірких...

		Маги купила передачу за останні гроші	“Нема щастя, нема долі” (Л., № 360)	Передачу я купила за останні гроші...
		Маги дала черговому [передачу] з підписаним мішечком	“В неділю, дуже рано” (№ 362)	З підписаним мішечком [передачу] дала джурному...
1.33. Повернення	1.33.1. С= повертається з війни/бою	Лиш друг “Сівач” вернувся з бою	“Гам у Пеньках, на хуторі, під лісом” (Л., № 415)	Лиш друг “Сівач” один вернувся з бою...
		Повстанець прийшов додому через п’ять років навесні	“Ой звівся буйний вітер” (№ 351)	Сонце сходить і заходить, вже п’ять років у гаю; Навесні прийшов додому – родини не пізнаю...
	1.33.2. С= повертається з неволі	Милий вертається з неволі, коли минає рочок, другий; іде через села	“Гарні вечори, гарні та гарні” (Л., № 326)	Минає рочок, минає другий, милий з неволі ся вертає – іде через села та й через чужі, з українцями ся вить...
	1.33.3. С= повертається з виселення	Дівчина повернулася зозулею з Колими; мама і тато вийшли у сад походити, впізнавати доньку	“Ой давно я, давно, в матінки була” (Л., № 283)	А я не втерпіла, зозулею стала, Зозулею стала, у сад прилетіла. Сіла на вишеньці та й стала кувати, Вийшли мої мама у сад походити [...] Вийшли тато, вийшли із старої хати, Із старої хати доньку пізнавати...
	1.33.4. С= не впізнає родини	Повстанець не впізнає родини	“Ой звівся буйний вітер” (№ 351)	Навесні прийшов додому – родини не пізнаю
1.34. Вітання	1.34.1. С= вітається з народом	Повстанець вітається з українцями, добримми людьми – після повернення	“Гарні вечори, гарні та гарні” (Л., № 326)	Минає рочок, минає другий, милий з неволі ся вертає – іде через села та й через чужі, з українцями ся вить [...], з українцями, з українцями, з добримми людьми ся вить...
1.35. Зустрічання	1.35.1. Народ зустрічає =С	Карпати, Волинь, Київ, Полтава, Харків, Донбас зустрічають повстанські загони	“Гди від мене ти, моя кохана” (Л., № 401)	Сьогодні нас Карпати зустрічають, А завтра, знай, Волинь вітає нас, Відтак підемо прямо аж на Київ, Полтаву, Харків, рідний нам Донбас...

		Людність Полісяє вітає повстанців, на очах людей сріблиться сльоза	"На північнім нашім кордоні" (Л., № 58)	Вітає їх людність Полісяє, на очах сріблиться сльоза: Що хугор, то куринь розлігся, що хага – твердині краса...
	1.35.2. Мати зустрічає =С	Рідна матуся зустріне повстанця	"Лети, моя думо, в вечірньо годину" (Л., № 386)	Зустріне мене моя рідна матуся, обніму сестер і братів...
	1.35.3. Дівчина зустрічає =С	Дівчина виїде зустрічати повстанця	"За лісом, за гасм" (Л., № 240)	Виїде зустрічати повстанця дівчина...
		Дівчина виїшла за воротонька вітати милого, що вертається з неволі	"Там у садочку, та й на яворі" (Л., № 328)	Вже минув рочок, другий мінає, милий з неволі вертає, Виїшла дівчина за воротонька – свого милого вигас...
1.36. Визволення	1.36.1. Повстанці визволяють =С	Товариші прийшли визволяти на світ ув'язненого повстанця	"Ой звязявся буйний вітер" (Л., № 348)	Ой сиджу я один рочок, ой сиджу я другий рік, Прийшли мої товариші визволяти м'я на світ...
		Брати українці прийшли визволяти на світ ув'язненого повстанця	"Як повияв буйний вітер" (Л., № 345)	Просидів я один рочок, Прийшли брати українці визволяти ня на світ...
		Брати українці розломали одну браму, розбили другу	"Як повияв буйний вітер" (Л., № 345)	Одну браму розломали, другу браму розбили...
		Товариші проломали одну браму, розбили другу	"Ой звязявся буйний вітер" (Л., № 348)	Одну браму проломали, другу браму розбили...
		Брати українці взяли ув'язненого повстанця на рученьки і понесли на Україну	"Як повияв буйний вітер" (Л., № 345)	Взяли мене на рученьки, на Україну понесли...
		Товариші взяли ув'язненого повстанця на руки і вивели на волю	"Ой звязявся буйний вітер" (Л., № 348)	Взяли мене на рученьки та й на волю вивели...
		Комарі позлігались рятувати, визволяти Комарову Мушку-душку	"Зголосився комар до повстанців" (Л., № 480)	Позлігались комарі рятувати, гей, Комареву Мушку-душку визволяти...

1.37. Ворожий напад		Повстанець "Юрко", що стояв на стійці, подав звістку про облогу	"Там у Пеньках, на хуторі, під лісом "Юрко" на стійці стояв, Запримітивши, він вбігає в хату і всім що вістку подав..."	Там у Пеньках, на хуторі, під лісом "Юрко" на стійці стояв, Запримітивши, він вбігає в хату і всім що вістку подав...
		Повстанець Зенко повідомив командирів, що йдуть більшовики	"Це на Холмщині діялось, у початок зими" (Л., № 423)	... Зенко – хлопець стрункий – Зголосив командирів, що йдуть більшовики...
		Повстанці уникнули облоги, залягли на краю лісу	"Це на Холмщині діялось, у початок зими" (Л., № 423)	Так спокійно та совісно командир дав наказ, Ми, чим скоріше, збралися, повиходили враз. В лісі ми зупинилися, залягли на краю, – Вороги не пробачили злість собаку свою...
	1.37.2. С= не сподівається напад зранку	Повстанці вранці вмивалися, збиралися, не сподівавшись нападу більшовиків	"В славних горах, у Карпатах" (Л., № 414)	Деякі ся повмивали, деякі збралися, Більшевицького нападу та й не сподівались...
		Повстанці допивали ранкову каву, коли почали стріляти московські скоростріли	"А в середу дуже рано" (Л., № 471)	Наші хлопці рано встали каву допивати, А московські скоростріли почали стріляти...
		Два юні партизани зазнали нападу, виходячи на край лісу рано-вранці	"В погідний день раненько (У лісі між куцями)" (Л., № 418)	У лісі між куцями, виходячи на край, Два юних партизани почули крик: "Стрільай!"
	1.37.3. С= не сподівається напад вночі	Повстанці-козаки вночі мандрували у похід, коли почалася стрільба	Зайшло за гори сонце" (Л., № 431)	В ту нічку мандрували у похід юнаки, Веселі та бадьорі повстанці-козаки. В ту нічку тиху, мертву, почулася верза – По голосі ворожнім почалася стрільба...
	1.37.4. С= не сподівається напад під час відпочинку	Повстанський відділ спочивав у Пеньках, на хуторі, під лісом, коли кат почав його оточувати	"Там у Пеньках, на хуторі, під лісом" (Л., № 415)	Там у Пеньках, на хуторі, під лісом відділ спочивати став, А кат червоний точно розвідав і став довкола обкружлять...
	1.37.5. С= не сподівається напад, коли був у селі	Повстанець був у столі, коли її обступили вороги	"Був собі "бандьора" (Л., № 417)	Стололу обступили, кричаг: "Бандьора здайсь!"

1.38. Злодіяння ворога	1.38.1. Ворог готує облави на =С	Ворог готує облави	“Христос воскрес” (Л, № 566)	І облави він готує...
	1.38.2. Ворог використовує зброю/наступ- пає на =С	Червоний кат кидав грана- тами в криївку	“У Бишках на край лісу” (Л., № 448)	Гранатами в криївку червоний кат кидав...
		Кати п'янили-лютували	“Була весна кругом і в серці” (Л., № 399)	Кати п'янили-лютували...
		Більшовицькі лодолови наступають на повстанців	“Березневе ячне сонце” (Л., № 456)	Большевицькі лодолови на нас наступають...
		Сталінські бандити випов- зають з Монастирська в час ранньої мли у наступ на повстанців	“Монастирська ще млою” (Л., № 462)	Монастирська ще млою й раннім сном сповиті, А вже із них виповзають сталінські бандити...
		Сталінські бандити повзуть зрання в каменоломи, хоч не- діля, у наступ на повстанців	“Монастирська ще млою” (Л., № 462)	І повзуть в каменоломи, хоч неділя, зрання...
		Німаки налягають	“В Загорові на горі” (Л, № 110)	Налягають німаки – не даються козаки...
		Комуністи стріляють, ру- бають	“Всюди по Україні” (Л, № 551)	Комуністи [...] стріляють, рубають...
		Чекісти б'ються	“Тей, що нам браття нині робити?” (Л., № 516)	Лиш чекісти деруться...
		Чекісти пхають штики в землю	“Тей, що нам браття нині робити?” (Л., № 516)	[Чекісти] штики в землю пхають...
		Сталін-антихрист карає народи	“Нова радість стала” (Л, № 527)	АК помагає, бо вже добре знає, Як антихрист, лютій Сталін, народи крас...
	1.38.3. Ворог виселяє/виво- зять	Незнані кати забрали роди- ни	“Весняний раночок” (Л, № 114)	Здалека почули гудіння машини, Що везли незнаних катів – Забрали родини...
		Вороги вивозять родину повстанця	“Чом так сумно, невесе- ло” (Л., № 135)	Вивезли мені родину, я остався сирота...

			Вороги вивезли родину вбитих повстанців у Сибір	“У Бишках на край лісу” (Л., № 448)	Родину їх повезли в далекі Сибіра, А тіла їх забрали до міста Козова... [Комунисти] в Сибір відсилають...
			Комуністи відсилають у Сибір	“Всюди по Україні” (Л., № 551)	
			Москва вивозить родини на Сибір	“Синє небо ясні золі” (Л., № 562)	Українців москва гнобить, На Сибір родин вивозить...
			Сталін висилає людей	“На Україні, на Україні сталася новина” (Л., № 550)	[Сталін] людей висилає...
			Вороги вивозять наш люд у сибірський холод	“Тей, що нам браття нині робити?” (Л., № 516)	Вивозять люд наш в сибірський холод...
			Недоля забирася родини на старість із хати, везе у Сибір	“Весняний раночок” (Л., № 114)	На старість недоля забирася з хати – Везе у далекі Сибіри...
			Вороги забрали сина разом з батьком, вивезли маму в Сибір, мордують дочку у в’язниці, спалили діда у вогні	“Горять вогні, моя Україна” (Л., № 138)	Забрали сина разом з батьком, а маму вивезли в Сибір, Дочку мордують у в’язниці, спалили діда на вогні...
			Вороги забиратимуть на Сибір, далекі заслання, щоб Україна не піднеслась, не було повстання	“А в середу дуже рано” (Л., № 471)	Забиратимуть на сибіри, далекі заслання, Щоб Україна не піднеслась, не було повстання...
			Вороги беруть дочку – останню підмогу, везуть у Німеччину на каторжну невільничу роботу	“З вогнем, мечем” (Л., № 118)	А там в батьків, в немичної старої Беруть дочку – останню підмогу, Беруть, везуть в Німеччину чужу, далеко На каторжну невільничу роботу...
			Вороги везуть останню дитину у поле на розстріл	“З вогнем, мечем” (Л., № 118)	А ж там беруть останню дитину, Беруть везуть у поле на розстріл...
			Польські фірми з більшовиками виселяють людей	“Дивная новина” (Л., № 545)	Та діло погане, що польські фірми Получились в одну банду із большевиками [...], Людей виселяють...

1.38.4. Ворог арештує/схоплює =С	Німаки зловили батька в хаті	"Слухайте, хлопці, історію шапки" (Л., № 190)	Тільки в хату – за ними німаки: Батька зловили, як хижі вовки...
	Вороги забрали сина, милого дівчині	"Старенька ненька" (Л., № 312)	Забрали сина молодого, дівчині милого взяли...
	Кати забрали милого зі сну	"Ой плаче тужить стара мати" (Л., № 367)	Злетілись кати, мов ті круки, забрали милого зі сну...
	Кати арештовують друзів за підпільну працю	"І був тихий вечір (Темна нічка була)" (Л., № 321)	Ідуть кати, ідуть попід кожну хату, Арештують друзів за підпільну працю...
	Енкаведисти ¹⁰ ідуть по хлопця	"Гарні вечори, гарні та гарні" (Л., № 325)	Енкаведисти! Серце зомліло! Ідуть по хлопця молодого...
	Енкаведисти взяли хлопця попід білі боки	"Гарні вечори, гарні та гарні" (Л., № 325)	І взяли хлопця під білі боки...
	Енкаведисти кують хлопцеві білі руки	"Гарні вечори, гарні та гарні" (Л., № 325)	А білі рученьки кують...
	Кати закували юнака; кайдани стиснули руки	"Згадай мене, моя матусю" (Л., № 329)	Кати злетіли, мов ті круки, і закували юнака. Здрігнулось тіло від побойів... стиснули руки кайдани...
	Вороги дістають кайдани кувати Марусю	"У неділю рано, ще сонце не зійшло" (Л., № 323)	Дістають кайдани Марусю кувати...
	Вороги закули в кайдани неньку Україну	"Чи чули ви браття" (Л., № 526)	Закували у кайдани нашу неньку Україну. В кайдани закули, в тюрму посадили...
	Вороги кують у кайдани синів України	"Нова радість стала" (Л., № 523)	Кують у кайдани синів України...
	Ворог арештує рідно	"Христос воскрес" (Л., № 566)	А рідно він арештує...
1.38.5. Ворог прирівнює =С до банди	Кат прирівняв синів визвольної війни до банди	"Прошайте ви, друзі мої" (Л., № 338)	І знаємо, проклятий кат пощади нам не дав, Визвольної війни синів до банди прирівнав...
1.38.6. Ворог ув'язнює =С	Катюги-судді виголошували незаконний суд над повстанцями	"Ви жертвою в бою нерівним лягли" (Л., № 199)	Свій суд незаконний над вами катюги-судді вирікали...

		Вороги саджають до тюрми друзів за підпільну працю	“Т був тихий вечір (Темна нічка була)” (Л., № 321)	Друзів арештують, в'язуть назад руки, До тюрми саджають, дають тяжкі муки...
		Ворог залишив у неволі невбитих повстанців	“А в середу дуже рано” (Л., № 471)	Котрі були недобиті, остались в неволі...
		Вороги закули люд невинний у кайдани, посадили в тюрми, полонили землю	“Нова радість стала” (Л., № 522)	В кайдани закули, в тюрми посадили Тисячами люд невинний, землю полонили...
		Вороги повели Зенно багнетом аж до суду	“Болить серце, болять груди” (Л., № 359)	Під багнетом молодую Зенно аж до суду повели...
		Вартові стережуть вікно повстанця вдень і вночі	“Ой звіявся буйний вітер” (Л., № 348)	Дні і ночі часові стережуть моє вікно...
			“Сонце сходить і заходить” (Л., № 349)	Вдень і вночі вартові стережуть моє вікно...
		Вороги посадили в тюрму неньку Україну	“Чи чули ви браття” (Л., № 526)	..Нашу неньку Україну В кайдани закули, в тюрму посадили...
	1.38.7. Ворог кагує =С	Ляхи катували повстанців на очах у їхніх братів	“Ми зродились із крові народу” (Л., № 4)	Нам братів на очах катували і над ними знущались ляхи...
		Ворог кагує братів	“Бог народився” (Л., № 553)	Хоч ворог лютий братів кагує...
		Катюги знущалися над нами українського народу, товкли їх ногами, саджали голки їм під нігті	“Український народе, це день твій наспів” (Л., № 122)	Катюги знущалися, ногами товкли, Під нігті їм саджали горячі голки...
		Вороги глумились і знущались над тими, хто полав їм у руки	“Пам'ятаю той березень” (Л., № 319)	Як привели наших хлопців на тяженькі муки, То зглумились і знущались, хто полав їм в руки...
		Вороги періццли п'яти, саджали шпильки під нігті	“Толово, ти моя нелегальна” (Л., № 315)	Як зв'язали, періццли п'яти, а під нігті саджали шпильки...
		Кат, взявши повстанця живим, виколоч очі, розпікав залізом, кілки вбивав на ордени	“Там у Пеньках, на хуторі, під лісом” (Л., № 415)	І ще не скоро смерть його приходить – кат живим його у руки взяв, Виколов очі, розпікав залізо, на ордени коліки вбивав...

		Кати дали тяжкі муки двом повстанцям, зловивши їх живими	"Шістнадцятого серпня" (Л., № 430)	Двох зловили живими – тяжкі муки дали...
		Вороги дають тяжкі муки друзям за підпільну працю	"І був тихий вечір (Темна нічка була)" (Л., № 321)	Друзів арештують, в'яжуть назад руки, До тюрми саджають, дають тяжкі муки...
		Вороги товкли в'язнів у підземеллях	"Скоро, скоро всі встайте" (Л., № 536)	В підземеллях в'язнів товкли...
		Вороги били друзів нагаями по шість разів на день	"І був тихий вечір (Темна нічка була)" (Л., № 321)	По шість разів денно нагаями били...
		Сталін мордує попов	"На Україні, на Україні сталася новина" (Л., № 550)	[Сталін] попов мордує...
		АК мордує	"Бог Предвічний" (Л., № 541)	АК мордує, палить, змігас...
		Вороги мордують дочку у в'язниці	"Горять вогні, моя Вкраїно" (Л., № 138)	Дочку мордують у в'язниці...
		Нагайка рве щоденно біле тіло, яке пухне, синіє	"Люба маусю, чи пам'ятаєш" (Л., № 331)	А біле тіло пухне, синіє, його щоденно нагайка рве...
		Тіло повстанця здригнулось від побоїв	"Згадай мене, моя матусю" (Л., № 329)	Здригнулось тіло від побоїв...
		Ірод-москаль панує: б'є, катує українців	"Синє небо ясні зол" (Л., № 562)	Там Ірод-москаль панує, Українців б'є, катує...
	1.38.8. Воров убивас =С	Кати повбивали синів	"Свят Вечір надходить" (Л., № 524)	Кати синів повбивали...
		Вороги убили невинного бідняка-старика	"Це на Холмщині діялось, у початок зими" (Л., № 423)	І убили невинного бідняка-старика...
		Вороги п'ють кров народу, не можуть напиться	"Зажурилась Україно" (Л., № 421)	П'ють вороги кров народу, не можуть напиться...
		Окупант проливає в землю невинну кров	"Всюди по Україні" (Л., № 551)	Всюди по Україні окупант гуляє, Нашу кров невинну в землю проливає...
		Кат не дав пощади повстанцям	"Прошайте ви, друзі мої" (Л., № 338)	І знаємо, проклятий кат пощади нам не дав...

			“Чи чули ви браття” (Л., № 526) “Збудись могутня Україно” (Л., № 82)	“Чи чули ви браття” (Л., № 526) “Збудись могутня Україно” (Л., № 82)	Люд невинний тисячами в сиру землю положили... Вже степ твій вкрився кров'ю, В пожарах світ увесь горить, Наїзники в смертельнім бою Рішають, хто з них має жити... Позбирали тих героїв, та й склали на сани, Та й завели тих героїв в місто Бережани...
1.38.9. Ворог вивозить тіла =С	Вороги положили в сиру землю невинний люд Наїзники в смертельнім бою рішають, хто з них буде жити	Вороги зібрали тіла героїв і склали на сани, щоб завезти в місто Бережани	“Сонце ясне засвітило” (Л., № 449)	“Сонце ясне засвітило” (Л., № 449)	А тіла їх забрали до міста Козова...
		Тіла повстанців забрали до міста Козова	“У Бишках на край лісу” (Л., № 448)	“У Бишках на край лісу” (Л., № 448)	Тіла вивозять героїв смілих...
		Тирані вивозять тіла сміливих героїв	“А в середу дуже рано” (Л., № 471)	“А в середу дуже рано” (Л., № 471)	Сто п'ять вбитих і ранених москаль забирасе...
1.38.10. Ворог (не) хоронить =С	Вороги склали трупи на купі, щоб полічити	Москаль забирасе сто п'ять вбитих і ранених своїх бійців	“Сонце ясне засвітило” (Л., № 449)	“Сонце ясне засвітило” (Л., № 449)	Як привезли в Бережани та й склали на купі, Аж приїхав каг червоний полічити трупи...
		Ворог кинув трупи повстанців в яму на ганьбу і на поживу для псів	“Ідея в праці вас злучила” (Л., № 466)	“Ідея в праці вас злучила” (Л., № 466)	Хоч ворог в яму труп їх вкинув на ганьбу і на жир для псів – Він цим провалля не закинув, що ділить нарід від капів...
		Вороги горнуть штиками до гробу дідуся і малих дітей	“Довкола все затихло” (Л., № 555)	“Довкола все затихло” (Л., № 555)	Штиками горнуть до гроба дідуся й дітей малих...
		Вороги похоронили повстанців у темному ярі серед ночі	“Сонце ясне засвітило” (Л., № 449)	“Сонце ясне засвітило” (Л., № 449)	Серед ночі, в темнім ярі їх похоронили...
		Тирані риють могили борців, тіла ховають без труни в сміття	“По Україні” (Л., № 534)	“По Україні” (Л., № 534)	Борців могили тирані риють, і “Чорний ворон” ночами виє. Тіла вивозять героїв смілих, в сміття ховають без труни...

1.38.11. Ворог не повідомляє рідних =С про смерть	Вороги не давали знати рідним; ані не дзвонили [у дзвони]	"Сонце ясне засвітило" (Л., № 449)	Не давали рідним знати, ані не дзвонили, Серед ночі в темнім ярі їх похоронили...
	Кати не скажуть правди, не покажуть могли	"Люба магусю, чи пам'ятаєш" (Л., № 331)	Прокляті кати правду не скажуть, ані могли не покажуть...
1.38.12. Ворог руйнує	Ворог став руйнувати рідний край мечем і огнем	"Серед диких степів" (Л., № 272)	Тільки ворог лихий рідний край дорогий Став мечем і огнем руйнувати...
	Кати попалили села, залишили руїни	"Свят Вечір надходить" (Л., № 524)	Кати синів повбивали, села попалили, Лиш червоні розбишаки руїни лишили...
	Кати московські запалили села і міста	"Старенька ненька" (Л., № 312)	Кати московські запалили і села, і міста...
	Орди чекістів ¹¹ залили всі села	"В Чорному лісі" (Л., № 549)	Орди чекістів всі села залили...
	Орди чекістів обступили навколо ліси і дороги	"В Чорному лісі" (Л., № 549)	Орди чекістів всі села залили, Ліси й дороги довкруг обступили...
	Більшовики підходили стіха у села, ліси та яри	"Всю ніч не вгавала" (Л., № 425)	Коли більшовики підходили стіха у села, ліси та яри...
	Більшовики чекали світанку в снігах, щоб кинути в села великі пожежі і грітись тоді при вогнях	"Всю ніч не вгавала" (Л., № 425)	Їх було багато, як чорної хмари, чекали світанку в снігах, Щоб кинути в села великі пожежі і грітись тоді при вогнях...
	Вороги підпалили хати з дикими криками	"Це на Холмщині діялось, у початок зими" (Л., № 423)	Вороги не відважились та й до ліса піти, Тільки з криками дикими підпалили хати...
	Комуністи загортають	"Всюди по Україні" (Л., № 551)	Комуністи загортають...
	Сусіди-зрадники роздирають країну на шматки	"Довкола все загігло" (Л., № 555)	Нема вірного друга, сусіди – зрадники Злетіли, мов ті круки, країну друзь на шматки...
	АК палить, змітає, прагне спопелити все на рідній нам землі	"Бог Предвічний" (Л., № 541)	АК мордус, палить, змітає, Ковпак, Медведєв їм помагає – З німцем прагнуть нас розбити, Все, що наше, знопелити На рідній землі...

		Польські фірмани з більшовиками налітають у села	“Дивная новина” (Л., № 545)	Наче круків зграя, в села налітають...
		Польські фірмани з більшовиками нищать	“Дивная новина” (Л., № 545)	Грablyть, нищать та плондруют...
1.38.13. Ворог знищує церкву		Безбожна комуна переймає церкву	“Київ зажурився” (Л., № 517)	Церкву ж бо комуна перейма безбож[н]а...
		Сталін замикає церкви	“На Україні, на Україні сталася новина” (Л., № 550)	[Сталін] церкви замикає...
		Комуна ліквідує церкви	“Христос воскрес” (Л., № 566)	Бо комуна не святкує, церкви наші ліквідує...
		Комуністи викидають Бога й церкву	“Бюди по Україні” (Л., № 551)	Бога й церкву викидають...
		Безбожна комуна стягає праведних	“Київ зажурився” (Л., № 517)	Праведних стягають все, з світу відправляють вже...
		Безбожна комуна штиками проливає кров ріками за спротив	“Київ зажурився” (Л., № 517)	На спротив – штиками лиють кров ріками...
		Сталін зробився “богом”	“На Україні, на Україні сталася новина” (Л., № 550)	[Сталін] “богом” зробився...
		Вороги забули Бога	“Довкола все затихло” (Л., № 555)	Вони забули Бога...
		Ірод розсилає військо, щоб шукати і вбити Христа	“Зоря ясна засвітила” (Л., № 560)	Ірод військо розсилає, Він Христа вбити шукає...
		Ірод наставляє катів, щоб знищити Ісуса	“В Вифлиемі зоря сходить” (Л., № 519)	Катів Ірод наставляє, [...] Він Ісуса знищити бажає...
1.38.14. Ворог грабує		Вороги грабують працю, щоб завести голод	“Гей, що нам браття нині робити?” (Л., № 516)	Грабують працю, заводять голод, Вивозять люд наш в сибірський холод...
		Вороги беруть останню корову, одяг, кусок хліба	“З вогнем, мечем” (Л., № 118)	Аж там беруть останню корову, Останній лах, останній кусок хліба...
		Вороги грабують все, що тільки попаде їм в руки	“З вогнем, мечем” (Л., № 118)	Рабують все, що тільки в руки їм попаде...

		Чекісти скрині вивергають	"Гей, що нам, браття, нині робити?" (Л., № 516) "За власну могутню державу" (Л., № 8)	Скрині вивергають...
	1.38.15. Ворог гнобить	Чужинці гнобили люд	"Синє небо ясні золі" (Л., № 562)	Чужинцями гноблений люд...
		Москва гнобить українців	"В погідний день раненько (У лісі між кущами)" (Л., № 418)	Українців Москва гнобить...
	1.38.16. Ворог бенкетує	Ворог бенкетує під час битви	"На Україні, на Україні сталася новина" (Л., № 550)	Річка Корса шумує і ліс ся сколихнув... А ворог бенкетує... "Компартея" бенкетує...
		"Компартія" ¹² бенкетує	"Всюди по Україні" (Л., № 551)	"Компартея" бенкетує...
	1.38.17. Ворог гуляє	Окупант гуляє всюди по Україні	"Христос воскрес" (Л., № 566)	Всюди по Україні окупант гуляє...
		Ворог гуляє скрізь	"На Україні, на Україні сталася новина" (Л., № 550)	Лютий ворог скрізь гуляє...
	1.38.18. Ворог казиться	Сталін сказився	"Гей, що нам браття нині робити?" (Л., № 516)	Сталін сказився...
		Партійні казиться	"На Україні, на Україні сталася новина" (Л., № 550)	Тут партійні казиться...
	1.38.19. Ворог готує зрадників	Сталін готує сексотів	"Зголосився комар до повстанців" (Л., № 480)	Сексотів готує...
	1.38.20. Ворог бере до колгоспу	Москалі-голодранці взяли Муху, завели до колгоспу	"На зеленій траві" (Л., № 424)	Ой рух у селі коло мосту, гей, Взяли Муху, завели до колгоспу...
	1.38.21. Ворог утікає/боїться	Ворог, що наступає, нарешті втікає; пекельні машини замовчали	"Гей, бували хмари" (Л., № 458)	Врешті ворог втікає, що на нас наступає, Замовчали пекельні машини...
		Вороги не знають, де дітись та куди втікати – як вийде УПА завзята з лісів і яруг		Гей, але як вийде з лісів і яругів та УПА завзята – То вороги люті не знають, де дітись та куди втікати...

		Комуністи утікали від повстанських сотень у Суходолі та у Лицівці, як від вовка вівці	“Сотня в Суходолі” (Л., № 544)	Сотня в Суходолі, сотня у Лицівці – утікали комуністи, як від вовка вівці...
		Кожен злодій та кап-окутант дрижить, бо всі поневолені – разом в УПА	“Ой що ж то за дивна у полі могила” (Л., № 465)	Й дрижить кожний злодій і кап-окутант, Цю всі поневолені – разом в УПА...
		Секоти трусяться	“Гей, що нам браття нині робити?” (Л., № 516)	А секоти трусяться...
		Кати червоні умирали від страху, бо гуляв у районі невловимий командир “Веселий”	“У неділю в Бережниці” (Л., № 468)	Не зловили “Веселого”, гуляв він в районі – І від страху умирали ті кати червоні...
		Москалі утікають під час бою, аж ледве дишуть	“Зголосився комар до повстанців” (Л., № 480)	Гу-гу-гу, загуло, ще й заграло, Гей, утікають москалі як попало...
		Ціла рота москалів погубила “галіфе” на воротах під час втечі	“Зголосився комар до повстанців” (Л., № 480)	Утікає москалів ціла рота, Гей, погубили “галіфе” на воротах...
		Босота злякано попадала ниць	“У Бишках на край лісу” (Л., № 448)	Злякалася босота, попадала до діл...
	1.38.22. Ворог підтримує інших загарбників	“Старший брэг” дав Польщі зброю, гроші для боротьби проти повстанців	“Гей у Москві” (Л., № 482)	Дав для Польщі зброю, гроші “старший брэг”...
		Ковпак, Медведєв, німець допомагають АК розбити повстанців, спопелити все на українській землі	“Бог Предвічний” (Л., № 541)	АК мордує, палить, змітає, Ковпак, Медведєв їм помагає – З німцем прагнуть нас розбити...
		Польські фірмани злучились в одну банду з більшовиками	“Дивная новина” (Л., № 545)	Та діло погане, що польські фірмани Получились в одну банду із більшовиками...
		Одні вороги йдуть геть, інші приходять знову	“З вогнем, мечем” (Л., № 118)	Одні йдуть геть, другі приходять знову...

Примітки

¹ **Ковпак** (Сидір Ковпак, 1887–1967) – советський військовий, партійний і державний діяч. Керівник советського терористично-диверсійного загону (так звані червоні або большевицькі партизани), який у часі Другої світової війни був надісланий у тил німецько-фашистських військ й оперував на території Полісся, влітку 1943 року зробив рейд у Карпати. Уникаючи якихось більших бойових акцій проти гітлерівської окупаційної влади, диверсанти С. Ковпака, як і інших советських загонів, натомість цілеспрямовано тероризували українське населення, винищуючи зокрема свідомих патріотичних громадян, своїми диверсійними діями провокуючи німецькі відплатні акції на українські села. З формуванням наприкінці 1942 року на Поліссі перших повстанських загонів боротьба з червоними партизанами стала невід’ємною складовою військової діяльності УПА із захисту українського народу від терору.

² **АК** (пол. Armia Krajowa, Армія крайова) – польська підпільна військова організація, створена 14 лютого 1942 року шляхом об’єднання збройних формувань польського підпілля. Діяла на окупованій гітлерівцями території Польщі, Західної України і Західної Білорусії у часі Другої світової війни (1939–1945). Підпорядковувалася верховному головнокомандувачу та урядові Польщі на еміграції. АК вважають однією із найчисельніших і найорганізованіших “підпільних армій” тодішньої Європи (які отримували зовнішню військову й кадрову допомогу). Головне завдання АК – збройний опір гітлерівській окупації та підготовка загальнопольського повстання (так звана операція “Буря”, пол. акція “Wigza”). Боротьба УПА проти АК активувалася у контексті кривавого українсько-польського протистояння 1943 року, коли збройні формування АК здійснювали етнічні чистки українського населення на території Західної України. На початку 1944 року командування УПА досягло порозуміння з АК про припинення взаємної боротьби та взаємовизнання права обох народів на незалежність. У 1945–1946 роках на Закарзонні було проведено спільні бойові акції УПА і польського підпілля й АК проти советських окупаційних властей. АК формально розформована 1945 року, однак її члени ще кілька повоєнних років продовжували підпільну боротьбу проти советського тоталітаризму, зокрема у складі організації “ВІН” (“Воля і незалежність”).

³ **Медведєв** (Дмитрій Медведєв, 1898–1954) – советський розвідник-диверсант, який діяв в Україні в роки Другої світової війни, капітан служби державної безпеки СРСР, полковник. У червні 1942 року Д. Медведєв очолив розвідувально-диверсійний загін НКДБ СРСР “Переможці”, засланий в Україну із завданням створення агентурно-диверсійної мережі на території Волинської, Рівненської областей та на Поділлі. Диверсанти Д. Медведєва у співдії з польськими боївками системно тероризували українське населення, намагаючись знищити український самостійницький рух. У результаті успішних військових акцій УПА на початку 1943 року на Поліссі терористична діяльність загону Д. Медведєва та інших советських “партизан” була істотно обмежена.

⁴ **Керзонська Україна** – Закарзоння – науково-публіцистична назва західноукраїнських етнічних земель (Лемківщина, Посяння, частина Любачівщини, Равщини й Сокальщини, Холмщини, Підляшся), що знаходилися на захід від так званої “лінії Керзона”, умовної лінії, яку у 1919 році запропонував міністр закордонних справ Великобританії Джордж Керзон як кордон між Польщею та Советською Росією. Згідно з договором між СССР та Польщею від 16.08.1945 року Закарзоння відійшло до Польщі.

⁵ **ЧК** (аббревіатура від рос. Чрезвычайный комитет, повна назва Всероссийская чрезвычайная комиссия, ВЧК) – державно-політичний каральний орган, створений 1917 року в “більшовицькому” уряді Советської Росії для “боротьби з контрреволюцією і саботажем” (на чолі з Феліксом Дзержинським). Чекісти запровадили так званий масовий “червоний

терор”): провадили позасудові репресії головно за класовим та ідеологічним принципом. Упродовж 1918–1922 років проводили спецоперації на території України і за її межами з ліквідації діячів Української народної республіки та повстанського антибільшовицького руху. У 1922 році Всеросійську надзвичайну комісію було реорганізовано в Державне політичне управління (рос. Государственное политическое управление, ГПУ). Злодіяння чекістів кваліфікують як злочини проти людства.

⁶ **УГВР** (Українська головна визвольна рада) – орган політичного керівництва українським визвольним рухом, який оголосив себе “верховним органом українського народу в його революційно-визвольній боротьбі”, утворений в Україні у липні 1944 року з ініціативи УПА й ОУН(б). Метою організації було створення ширшої суспільно-політичної бази для збройної підпільної боротьби проти німецької та більшовицької окупації. В Україні під радянською окупацією УГВР керувала через УПА збройною боротьбою та вела через ОУН політичну і пропагандистську діяльність проти радянської влади. УГВР видавала низку часописів, підтримувала Українську греко-католицьку церкву проти насильної ліквідації та вела пропаганду серед червоноармійців у Західній Україні. Більшість членів УГВР в Україні до кінця 1950-х років загинула або була заарештована, тоді ж практично УГВР в Україні перестала існувати; наприкінці 1944 року розпочало свою діяльність Закордонне представництво УГВР (ЗП УГВР).

⁷ **сМГа** (MG, нім. Maschinengewehr, машиненгевер) – частково змінена абревіатура німецького кулемета, який використовували під час Другої світової війни.

⁸ **Сексот** (розмовне, лайливе; скорочення від терміна “секретный сотрудник”, яким советські органи державної безпеки позначали своїх агентурних співробітників) – донощик, інформатор советських каральних органів (ГПУ, КГБ, НКВД, МВД та ін.).

⁹ **Конфідент** – агент, викажчик.

¹⁰ **Енкаведисти** (похідне від абревіатури НКВД – рос. Народный комиссариат внутренних дел; укр. Народний комісаріат внутрішніх справ, НКВС) – члени НКВД. Народний комісаріат внутрішніх справ – виконавчо-адміністративне відомство уряду ССРСР; створене 1917 року, 1946 року перейменоване на Міністерство внутрішніх справ ССРСР (рос. МВД). НКВД був головним органом масового політичного терору в ССРСР. Це відомство безпосередньо причетне до таких важких злочинів в Україні: знищення української національної інтелігенції наприкінці 1920-х – у середині 1930-х років; Голодомор 1932–1933 років як радянсько-більшовицький геноцид проти українського народу; тотальний суспільний терор 1920–1940-х років: мільйони “ворогів народу”, членів їхніх родин, у тому числі дітей, були заслані до концентраційних таборів ГУЛАГу чи страчено у катівнях НКВС за звинуваченнями у шпигунстві, диверсіях, шкідництві, куркульстві, буржуазному націоналізмі та ін.; планомірне винищення населення Західної України після окупації краю у 1939 році (репресовано 10 % населення); масові езекуції в’язнів советських тюрем під час відступу Червоної армії з України влітку 1941 року; примусова депортація кримських татар у 1944 році, українців Лемківщини, Надсяння, Підляшшя і Холмщини у 1947 році (операція “Вісла”); терористична боротьба проти загонів Української Повстанської Армії, жорстокі репресії та депортації членів і прихильників ОУН-УПА, членів їх родин; репресії проти військовополонених, громадян, які під час війни перебували на захопленій Вермахтом території чи були забрані на примусові роботи в Німеччину та ін. Злодіяння членів НКВД кваліфікують як злочини проти людства.

¹¹ **Чекісти** (похідне від абревіатури ЧК – рос. Чрезвычайный комитет) – член Всеросійської надзвичайної комісії (рос. Всероссийская чрезвычайная комиссия, ВЧК), див. вище ЧК.

¹² **Компартія** – тут у значенні компартійно-советська влада ССРСР. Специфічна система влади, яку теоретично розробив Владімір Ленін, що ґрунтувалася на жорсткій одноосібній диктатурі комуністичної партії.

**THE INDEX OF MOTIFEMES AND MOTIFS
OF UKRAINIAN REBEL SONGS
(Type "Motifs–Action/Situation")**

*Filareth Kolessa Ukrainian Folklore Studies Department,
Ivan Franko National University of Lviv,
1 Universytetska Str., room 345, 79602 Lviv, Ukraine,
tel.: (+38032) 293 47 20, e-mail: solomiamazur9@gmail.com*

The index of motifs is one of the modern ways to understanding the content of the folk tradition. Scientists around the world, including Ukrainian ones, have been using folklore indices of various types (indices of plots, motifs, keywords, literary means, etc.) for more than a century as a reliable and necessary research instrument. Indices not only make the researcher's work easier (this function of indices boosted their importance for oral folklore studies, for example, one can mention the first world-class paper – "Verzeichnis der Märchentypen" by Antti Aarne), but also reveal many features of a particular genre – making them a valuable independent research.

"The Index of Motifemes and Motifs of Ukrainian Rebel Songs" (a part of the PhD thesis aimed at analyzing the fund of motifs in Ukrainian rebel songs) is determined as systematization of content of folklore rebel songs based on the motif as "the simplest narrative unit for the plot structure of a folklore or literary work" (according to Roman Kyrchiv). The question of how to name the smallest indivisible unit of content in the work, the nature of its structure, types, principles of grouping, criteria of fragmentation of the text, etc. are debatable for modern folklore studies, however, we hope that the "The Index of Motifemes and Motifs of Ukrainian Rebel Songs" will be useful for the followers of different theories. For its compilation we have chosen the methodological approach that was used in the "The Index of Motifemes and Motifs of Social Songs" by Oksana Kuzmenko. The given index is based on division of motifs into five groups: motifs of the type 'action/situation'; motifs of the character's psychological state, motifs of descriptions, motifs of specifications, motifs of speech (this is the typology by Boris Putilov, we have added "motifs of the character's psychological state"). The motifs are presented in a table with the following components: motifeme (topic), the motif itself, allomotif (variant of the motif), name of the song (where the motif is represented) and the section of the text, from which the very motif was singled out. Motifemes and motifs themselves are numbered, and the numbers are not identical with the index by Oksana Kuzmenko, because only a part of motifemes and motifs coincides in two indices.

This methodological approach allows us to realize the main task of the "The Index of Motifemes and Motifs of Ukrainian Rebel Songs" – to show a complex palette of motifs in rebel songs in their actual semantic content representation (frequency of certain motifs immediately makes it obvious which topics dominate and are preferred in this folklore group, avoiding intentional emphasis on heroism, tragedy or other selected aspects).

Key words: Ukrainian rebel songs, motifeme, motif, allomotif, index of motifs.